

การวิเคราะห์ข้อมูล

การรับเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ
จากแหล่งทุนภายนอก และเงินบริจาค
ช่วงปีงบประมาณ 2566-2568

นางสาวปริยณิธย์ แสงศรีเรือง
นักวิชาการเงินและบัญชี ระดับปฏิบัติการ
กองคลัง สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2569

คู่มือการปฏิบัติงาน
การวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงิน เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการจากแหล่งทุนภายนอก
และเงินบริจาคช่วงปีงบประมาณ 2566-2568

นางสาวปริญญ์ แสงศรีเรือง
นักวิชาการเงินและบัญชี ระดับปฏิบัติการ

กองคลัง สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ.2569

คำนำ

กองคลังได้ดำเนินการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการรับชำระเงินอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหลายปี อย่างไรก็ตาม ข้อมูลธุรกรรมที่สะสมอยู่ในระบบดังกล่าวยังมิได้รับการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบในมิติต่าง ๆ อาทิ ปริมาณธุรกรรม ช่องทางการรับเงิน ประเภทรายรับ และรูปแบบการกระจายตัวของข้อมูลตามช่วงเวลา

ขณะเดียวกัน กระบวนการจัดทำสารสนเทศทางการเงินยังคงพึ่งพาการดำเนินงานด้วยมือเป็นหลัก ส่งผลให้การจัดทำรายงานมีความล่าช้า เสี่ยงต่อความคลาดเคลื่อน และขาดความเชื่อมโยงเชิงข้อมูล ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการในเชิงรุก

ในบริบทของการพัฒนาระบบสารสนเทศในยุคดิจิทัล การดำเนินงานมิได้มุ่งเพียงการลดการใช้เอกสาร หากแต่ให้ความสำคัญกับการแปลง “ข้อมูล” ไปสู่ “ข้อมูลเชิงลึก (Insight)” เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

รายงานฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การรับเงินของมหาวิทยาลัย และนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการเงินให้มีความรวดเร็ว ถูกต้อง และโปร่งใส สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการในยุคปัจจุบัน

ผู้วิเคราะห์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและพัฒนาการบริหารจัดการทางการเงินของมหาวิทยาลัยต่อไป

ผู้วิเคราะห์
นางสาวปริญญ์ แสงศรีเรือง
เมษายน 2569

สารบัญ

คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	1
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิเคราะห์	2
1.5 คำจำกัดความเบื้องต้น.....	2
บทที่ 2 เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล.....	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน	6
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ	7
2.4 งานวิเคราะห์/วิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.5 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์.....	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิเคราะห์.....	13
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	13
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	13
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนการดำเนินงาน	13
3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	14
3.5 เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล	14
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์.....	16
4.1 การวิเคราะห์ปริมาณการรับเงินและออกใบเสร็จรับเงินตามปีงบประมาณและไตรมาส 16	16
4.2 การวิเคราะห์ภาพรวมตามไตรมาสของปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568	21
4.3 การวิเคราะห์ช่องทางการรับเงินจำแนกตามปีงบประมาณ	37
บทที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ	41
5.1 สรุปผลการวิเคราะห์	41
5.2) ข้อเสนอแนะ.....	41
บรรณานุกรม.....	42

ภาคผนวก.....	44
ประวัติผู้วิเคราะห์.....	45

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวความคิดการวิเคราะห์	12
ภาพที่ 2 แสดงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	14
ภาพที่ 3 สรุปข้อมูลปริมาณใบเสริ้จรับเงิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568	17
ภาพที่ 4 แสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสริ้จรับเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568	18
ภาพที่ 5 แสดงสัดส่วนปริมาณการออกใบเสริ้จรับเงินที่ลดลง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568.....	19
ภาพที่ 6 แสดงสาเหตุของการลดลงของปริมาณงานในปี งบประมาณ พ.ศ. 2568	20
ภาพที่ 7 ปริมาณการออกใบเสริ้จรับเงินจำแนกตามปีงบประมาณและไตรมาส	21
ภาพที่ 8 กราฟแสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสริ้จรับเงินจำแนกตามปีงบประมาณและไตรมาส	23
ภาพที่ 9 แสดงปริมาณการลดลงของจำนวนใบเสริ้จรับเงิน.....	23
ภาพที่ 10 แสดงประเภทรายรับจำแนกตามปีงบประมาณ	25
ภาพที่ 11 แสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2568.....	25
ภาพที่ 12 แสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินบริจาคเปลี่ยนแปลงของปริมาณการออกใบเสริ้จรับเงิน ประเภท เงินบริจาคและทุนการศึกษา.....	26
ภาพที่ 13 กราฟแสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสริ้จรับเงินแยกตามประเภทรายรับตาม ปีงบประมาณ	28
ภาพที่ 14 มูลค่าการออกใบเสริ้จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตามปีงบประมาณ	29
ภาพที่ 15 แสดงโครงสร้างมูลค่าการออกใบเสริ้จรับเงินจำแนกตามประเภทรายรับ	30
ภาพที่ 16 กราฟแสดงแนวโน้มมูลค่าการออกใบเสริ้จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตาม ปีงบประมาณ	32
ภาพที่ 17 มูลค่าการออกใบเสริ้จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตามไตรมาส.....	34
ภาพที่ 18 กราฟแนวโน้มมูลค่าการออกใบเสริ้จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตามปีงบประมาณ และไตรมาส	35
ภาพที่ 19 แสดงปริมาณการออกใบเสริ้จรับเงินตามช่องทางรับเงินจำแนกปีงบประมาณ.....	37
ภาพที่ 20 กราฟแนวโน้มปริมาณการออกใบเสริ้จรับเงินตามช่องทางรับเงินจำแนกปีงบประมาณ	38
ภาพที่ 21 กราฟแนวโน้มปริมาณการออกใบเสริ้จรับเงินตามช่องทางรับเงินจำแนกปีงบประมาณ	39

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ดำเนินการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการรับชำระเงินอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหลายปี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการเงินและการคลัง อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการจัดเก็บข้อมูลธุรกรรมทางการเงินไว้อย่างเป็นระบบ แต่ข้อมูลดังกล่าวยังมิได้รับการนำมาวิเคราะห์เชิงลึกในมิติต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ อาทิ ปริมาณงาน ช่องทางการรับเงิน ประเภทรายรับ และรูปแบบการกระจายตัวของธุรกรรมตามช่วงเวลา

ในขณะเดียวกัน กระบวนการจัดทำสารสนเทศทางการเงินยังคงพึ่งพาการดำเนินงานด้วยมือเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในด้านความรวดเร็ว ความถูกต้อง และความเชื่อมโยงของข้อมูล ซึ่งอาจนำไปสู่ความล่าช้าในการจัดทำรายงาน รวมถึงความเสี่ยงต่อความคลาดเคลื่อนของข้อมูล และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการตัดสินใจเชิงบริหาร

นอกจากนี้ การพัฒนาระบบการรับเงินที่ผ่านมา ยังมิได้อาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์จากการวิเคราะห์เป็นฐานในการกำหนดแนวทางอย่างเต็มที่ ส่งผลให้การวางแผนและกำหนดนโยบายทั้งในเชิงรับและเชิงรุกยังขาดความแม่นยำ รวมถึงอาจเกิดช่องว่างในกระบวนการปฏิบัติงานที่ยากต่อการตรวจสอบ

แม้ว่ามหาวิทยาลัยจะได้นำระบบใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Receipt) มาใช้แล้วก็ตาม แต่ในบริบทของยุคดิจิทัล การพัฒนาระบบมิได้มุ่งเพียงการลดการใช้กระดาษ หากแต่ให้ความสำคัญกับการแปลงข้อมูลจากรูปแบบธุรกรรมไปสู่ “ข้อมูลเชิงลึก (Insight)” ที่สามารถนำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิเคราะห์จึงเห็นความสำคัญของการนำข้อมูลการรับเงินมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถสะท้อนภาพรวมของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน และใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการทางการเงินให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในระยะยาว

1.2 วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อวิเคราะห์ปริมาณงาน มูลค่า สัดส่วน และแนวโน้มของรายรับในภาพรวม จำแนกตามปีงบประมาณและไตรมาส

2.2 เพื่อวิเคราะห์ปริมาณงาน มูลค่า สัดส่วน และแนวโน้มของรายรับ จำแนกตามประเภทรายรับและช่องทางการรับเงิน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ได้ทราบปริมาณงาน สัดส่วน และแนวโน้มของรายรับในภาพรวมตามปีงบประมาณและไตรมาส

ผู้บริหารสามารถเห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงของรายรับในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างชัดเจน และนำข้อมูลดังกล่าว ไปใช้ในการวางแผนการเงินและจัดสรรทรัพยากรขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 สามารถนำผลการวิเคราะห์ปริมาณงาน สัดส่วน และแนวโน้มของรายรับ ที่จำแนกตามประเภทรายรับและช่องทางการรับเงินไปเปรียบเทียบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เกิดความมั่นคงและมีความยั่งยืนในระยะยาว

3.3 สนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ โดยอาศัยข้อมูลที่จำแนกตามประเภทรายรับและช่องทางการรับเงิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการรายได้ของมหาวิทยาลัย

1.4 ขอบเขตของการวิเคราะห์

เพื่อให้การวิเคราะห์และติดตามข้อมูลทางการเงินของมหาวิทยาลัยมีความครบถ้วนและเป็นระบบ การรวบรวมข้อมูลใบเสร็จรับเงินในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ถึง พ.ศ. 2568 จึงได้ดำเนินการโดยอาศัยข้อมูลจาก 2 แหล่งที่มา ซึ่งสอดคล้องกับช่วงการเปลี่ยนผ่านระบบบริหารจัดการทางการเงินของมหาวิทยาลัย ดังนี้

1.4.1 ข้อมูลการรับเงินจากระบบ KKUFMIS ครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยยังคงดำเนินการรับเงินและออกใบเสร็จรับเงินผ่านระบบเดิม โดยข้อมูลในช่วงดังกล่าวสะท้อนถึงกระบวนการปฏิบัติงานที่อาศัยการจัดการเอกสารทางกายภาพและการบันทึกข้อมูลด้วยบุคลากรเป็นหลัก

1.4.2 ข้อมูลการรับเงินจากระบบบริหารงานคลัง (ERP) ครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2568 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนผ่านมาใช้ระบบ ERP อย่างเป็นทางการ โดยกระบวนการรับเงินและการออกใบเสร็จรับเงินดำเนินการผ่านระบบดิจิทัลอย่างครบวงจร ส่งผลให้การบันทึกข้อมูล การตรวจสอบ และการรายงานผลมีความรวดเร็ว ถูกต้อง และโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

การรวบรวมข้อมูลจากทั้ง 2 แหล่งดังกล่าว ช่วยให้สามารถเปรียบเทียบและวิเคราะห์แนวโน้มการรับเงินของมหาวิทยาลัยได้อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมตลอดช่วงการเปลี่ยนผ่านระบบ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการทางการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

1.5 คำจำกัดความเบื้องต้น

เพื่อให้ผู้ใช้คู่มือฉบับนี้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันในความหมายของคำและข้อความที่ปรากฏตลอดทั้งเล่ม คณะผู้จัดทำจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในคู่มือฉบับนี้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนในการตีความและการนำไปปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัย	หมายถึง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558 ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีภารกิจหลักด้านการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
กองคลัง	หมายถึง	หน่วยงานภายใต้สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการงานด้านการเงิน การบัญชี และการคลังของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
รายได้ของมหาวิทยาลัย	หมายถึง	รายได้ทุกประเภทที่มหาวิทยาลัยได้รับจากการดำเนินการกิจ อาทิ ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าบริการ เงินรับฝากเงินประกัน เงินเบิกแทน และรายได้อื่น ๆ ตามที่ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยกำหนดไว้
การรับเงินทั่วไป	หมายถึง	การรับชำระเงินในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินสด เงินโอน หรือหลักฐานการชำระเงินในรูปแบบอื่น จากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก เพื่อนำส่งเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินทุนวิจัย เงินบริการวิชาการ และเงินบริจาค ทั้งนี้ ในเนื้อหาหลักของคู่มือฉบับนี้ จะใช้คำว่า "การรับเงิน" แทนคำว่า "การรับเงินทั่วไป"
ใบเสร็จรับเงิน	หมายถึง	เอกสารหลักฐานอย่างเป็นทางการที่แสดงว่ามหาวิทยาลัยได้รับเงินจากผู้ชำระเงินแล้ว โดยอาจอยู่ในรูปแบบใบเสร็จต่อเนื่อง ใบเสร็จเล่ม ง. หรือใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Receipt) ซึ่งถือเป็นหลักฐานทางการเงินที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย
ระบบ KKUFMIS	หมายถึง	ระบบสารสนเทศการเงินการคลังของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (KKU Financial Management Information System) ซึ่งเป็นระบบที่มหาวิทยาลัยใช้ในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปี พ.ศ. 2568 ก่อนที่จะเปลี่ยนผ่านมาใช้ระบบ ERP
ระบบ ERP	หมายถึง	ระบบบริหารทรัพยากรองค์กรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (Enterprise Resource Planning System) ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงข้อมูลทุกด้านขององค์กรไว้ในระบบเดียว สามารถประมวลผลและตรวจสอบข้อมูลได้แบบ Real-Time ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความ

ใบนำส่งเงิน	หมายถึง	โปรงใสในการบริหารจัดการทางการเงิน เอกสารทางการเงินที่แสดงรายละเอียดการนำส่งเงินรายได้ ของหน่วยงานมายังกองคลัง เพื่อใช้ประกอบการบันทึก บัญชีรายได้และการตรวจสอบความถูกต้องของยอดเงินที่ นำส่ง
รายงานการรับเงิน ประจำวัน	หมายถึง	รายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อสรุปข้อมูลการรับเงินของ มหาวิทยาลัยในแต่ละวันทำการ โดยแสดงรายละเอียด ประเภทของรายรับ รหัสรายรับ จำนวนเงินที่ได้รับ และ สถานะของใบเสร็จรับเงิน เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการ บันทึกบัญชีและการตรวจสอบภายใน
ปีงบประมาณ	หมายถึง	ระยะเวลาดำเนินการทางการเงินและการคลังของ มหาวิทยาลัย นับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่ง ไปจนถึง วันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป โดยใช้ปี พ.ศ. ของปีถัดไป เป็นชื่อของปีงบประมาณนั้น
ไตรมาส	หมายถึง	ช่วงระยะเวลา 3 เดือนที่ใช้ในการติดตามและรายงานผล การดำเนินงานทางการเงิน โดย 1 ปีงบประมาณ แบ่ง ออกเป็น 4 ไตรมาส ดังนี้ ไตรมาสที่ 1 ช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม ไตรมาสที่ 2 ช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม ไตรมาสที่ 3 ช่วงเดือนเมษายน – มิถุนายน ไตรมาสที่ 4 ช่วงเดือนกรกฎาคม – กันยายน

บทที่ 2

เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนางานวิเคราะห์ให้มีความน่าเชื่อถือและมีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน เนื่องจากช่วยให้สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิชาการกับการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเป็นระบบ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิเคราะห์ได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และแนวทางการวิเคราะห์เชิงระบบ โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) เป็นกระบวนการสำคัญในการแปลงข้อมูลดิบให้เป็นสารสนเทศที่มีความหมาย เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ข้อมูลมีปริมาณมากและมีความซับซ้อน การวิเคราะห์ข้อมูลจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ได้เป็นเพียงการสรุปผลเชิงตัวเลขเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการเชิงระบบที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวม การประมวลผล การตีความ และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในเชิงกลยุทธ์

อูราภรณ์ รักมิตร และ ฐิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์ (2567) ได้อธิบายว่า การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินสามารถใช้เครื่องมือและแบบจำลองที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน หรือแบบจำลองเชิงพยากรณ์ เพื่อประเมินสถานะทางการเงินและสนับสนุนการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในขณะที่งานวิจัยของ ประสุมิ ช้างสีสุก และฐิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์ (2567) พบว่า ประสิทธิภาพของข้อมูลทางการเงินขึ้นอยู่กับคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งรวมถึงความถูกต้อง ความครบถ้วน และความทันเวลาในการประมวลผลข้อมูล

เสถียร คามิศักดิ์ (2554) ได้ให้ความหมายของผลงานเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง ผลงานที่แสดงให้เห็นการแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือสถาบันอุดมศึกษา ตามที่ปรากฏในเอกสารแนบ 5 ท้ายประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง มาตรฐานการกำหนดระดับตำแหน่งและการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น พ.ศ. 2553 ฉบับลงวันที่ 22 ธันวาคม 2553 โดยสรุปได้ว่าการทำงานเชิงวิเคราะห์ คือ การค้นหาความจริง และแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทุกแง่มุม โดยตอบคำถามพื้นฐาน 6 ประการ หรือที่เรียกว่า "5W 1H" ได้แก่ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How)

สอดคล้องกับแนวคิดของ วรภัทร์ ภูเจริญ (อ้างอิงจาก เรื่องชัย จรุงศิริวัฒน์, 2554 : 1) ที่ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์ว่า หมายถึง กระบวนการแยกแยะหาต้นตอและสาเหตุ ค้นหาตัวแปรที่สำคัญ โดยอาศัยเครื่องมือทางสถิติและเทคนิคต่าง ๆ เช่น ผังก้างปลา ผังรากไม้ กราฟ และการวิเคราะห์แนวโน้ม มาประกอบการวิเคราะห์ ในขณะที่การสังเคราะห์ คือ การรวบรวม สรุป และคิดรวบยอด ซึ่งมีความซับซ้อนและยากกว่ากระบวนการวิเคราะห์

นอกจากนี้ Wongjinda และคณะ (2023) ยังชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและการวิเคราะห์ข้อมูลของนักบัญชีมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในองค์กร โดยเฉพาะในบริบทของเศรษฐกิจดิจิทัล

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว สามารถสังเคราะห์ได้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพควรมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1. ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล
2. ความสามารถในการประมวลผลและจัดการข้อมูลจำนวนมาก
3. การใช้เครื่องมือหรือเทคนิคที่เหมาะสม
4. ความสามารถในการตีความและนำผลไปใช้ในการตัดสินใจ

ในเชิงแนวคิด การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

1. **การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)**
เป็นการอธิบายลักษณะของข้อมูลในอดีต เช่น ปริมาณ สัดส่วน และแนวโน้ม เพื่อให้เห็นภาพรวมของข้อมูล
2. **การวิเคราะห์เชิงวินิจฉัย (Diagnostic Analysis)**
มุ่งค้นหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล โดยพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ
3. **การวิเคราะห์เชิงทำนาย (Predictive Analysis)**
ใช้ข้อมูลในอดีตเพื่อคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต
4. **การวิเคราะห์เชิงกำหนดแนวทาง (Prescriptive Analysis)**

เป็นการนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการกำหนดแนวทางหรือสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ทั้งนี้ งานวิเคราะห์ในฉบับนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์แนวโน้มเป็นหลัก เนื่องจากสอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน (Financial Data Analysis) เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถประเมินสถานะทางการเงิน แนวโน้มการดำเนินงาน และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โดยอาศัยข้อมูลจากธุรกรรมทางการเงินและงบการเงินเป็นฐานในการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินมีบทบาทสำคัญต่อการประเมินความมั่นคงขององค์กร โดย อูราภรณ์ รักมิตร และ ฐิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์ (2567) ระบุว่า การวิเคราะห์ความมั่นคงทางการเงินสามารถดำเนินการได้โดยใช้เครื่องมือทางการเงินที่หลากหลาย

เช่น การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน และแบบจำลองเชิงพยากรณ์ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถประเมินสถานการณ์และใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะเดียวกัน งานวิจัยของ วิชุตตา นาคเถื่อน และคณะ (2566) พบว่า การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เช่น ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่อง และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างชัดเจน และช่วยให้สามารถติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานะทางการเงินได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ Kornkanok Nuankhum และคณะ (2567) ได้ชี้ให้เห็นว่า การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดด้านธรรมาภิบาลทางบัญชี (Accounting Governance) ซึ่งมีบทบาทในการควบคุมคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน และช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน โดยเฉพาะในด้านความถูกต้อง ความโปร่งใส และการตรวจสอบได้

อีกทั้ง งานวิจัยของ Apinya Duangphakdee (2560) ยังพบว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีผลโดยตรงต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผล ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง และคุณภาพของระบบสารสนเทศ ซึ่งมีบทบาทในการเพิ่มความถูกต้องและความรวดเร็วของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

จากการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่มีประสิทธิภาพควรพิจารณาในหลายมิติร่วมกัน ได้แก่

1. **มิติด้านปริมาณ (Volume)** พิจารณานับจำนวนธุรกรรมหรือปริมาณของข้อมูลทางการเงินที่เกิดขึ้น
2. **มิติด้านมูลค่า (Value)** พิจารณามูลค่าทางการเงินของธุรกรรม เพื่อประเมินความสำคัญเชิงเศรษฐกิจ
3. **มิติด้านสัดส่วน (Proportion)** วิเคราะห์โครงสร้างของรายรับหรือค่าใช้จ่าย เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ
4. **มิติด้านแนวโน้ม (Trend)** วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของข้อมูลตามช่วงเวลา เพื่อคาดการณ์ทิศทางในอนาคต

นอกจากนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินยังต้องอาศัยระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการรวบรวมและประมวลผลข้อมูล โดย Supapan Saithong-in และคณะ (2018) ระบุว่า ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ของบุคลากรมีผลต่อความสามารถของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์และการตัดสินใจ

ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจึงมิใช่เพียงการคำนวณตัวเลขทางบัญชีเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยข้อมูลที่มีคุณภาพ ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และความสามารถในการตีความข้อมูล เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างแท้จริง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ

ในยุคดิจิทัล การบริหารจัดการองค์กรได้เปลี่ยนจากการตัดสินใจบนพื้นฐานของประสบการณ์หรือสัญชาตญาณ ไปสู่การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล (Data-driven Decision Making) ซึ่งเน้นการใช้

ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการทางการเงิน เนื่องจากข้อมูลทางการเงินสามารถสะท้อนสถานการณ์ขององค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านรายรับ ค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ข้อมูลทางการบัญชีมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร โดย Wongjinda และคณะ (2023) ระบุว่า ข้อมูลทางบัญชีที่ผ่านการประมวลผลและวิเคราะห์อย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และสอดคล้องกับสถานการณ์ทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลง

ในขณะเดียวกัน Teekhatat Thongkul (2025) พบว่า ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของนักบัญชี มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

นอกจากนี้ Kornkanok Nuankhum และคณะ (2567) ยังชี้ให้เห็นว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชีอย่างมีระบบ ภายใต้หลักธรรมาภิบาลทางบัญชี จะช่วยเพิ่มคุณภาพของรายงานทางการเงิน และส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจขององค์กร

จากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว สามารถสังเคราะห์ได้ว่า การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

2.3.1. ความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล ข้อมูลต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบและมีความถูกต้อง เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนในการตัดสินใจ

2.3.2. ความทันเวลา (Timeliness) ข้อมูลต้องสามารถนำมาใช้ได้ทันต่อสถานการณ์ เพื่อให้การตัดสินใจมีความรวดเร็วและเหมาะสม

2.3.3. ความครบถ้วนและครอบคลุม (Completeness) ข้อมูลต้องครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ได้อย่างรอบด้าน

2.3.4. ความสามารถในการตีความ (Interpretability) ข้อมูลต้องสามารถแปลความหมายและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ไม่ใช่เพียงตัวเลขที่ไม่มีบริบท

2.3.5. การสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพช่วยให้การรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลทำได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

ในบริบทของการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของมหาวิทยาลัย การนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจมีบทบาทสำคัญ เช่น

- การวางแผนรายรับในอนาคต
- การจัดสรรทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับปริมาณงาน
- การพัฒนาช่องทางการรับเงินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจึงไม่ใช่เพียงการนำเสนอผลลัพธ์เชิงสถิติ แต่เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการสร้าง “สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ” ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการขององค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน และการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ มีบทบาทสำคัญในการยกระดับงานวิเคราะห์ให้มีความเป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ แนวคิดด้านการวิเคราะห์ข้อมูลช่วยให้สามารถกำหนดกรอบในการจัดการข้อมูล ตั้งแต่การรวบรวม การจัดระเบียบ การประมวลผล และการตีความข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอน ส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้อง และสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล ในขณะที่แนวคิดด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินช่วยให้สามารถพิจารณาข้อมูลในหลายมิติ ได้แก่ ปริมาณ มูลค่า สัดส่วน และแนวโน้ม ซึ่งเป็นมิติสำคัญที่ทำให้สามารถสะท้อนภาพรวมของสถานการณ์ทางการเงินได้อย่างครบถ้วน และสามารถใช้ในการเปรียบเทียบและติดตามการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ แนวคิดการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจยังช่วยให้ผลการวิเคราะห์ไม่หยุดอยู่เพียงการอธิบายข้อมูล แต่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน การกำหนดนโยบาย และการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น การบูรณาการแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว ทำให้งานวิเคราะห์ในครั้งนี้น่าสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ไปสู่การตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 งานวิเคราะห์/วิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและระบบสารสนเทศทางการบัญชี พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับบทบาทของข้อมูลทางการเงินในฐานะเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจ รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

อภิญา ดวงภักดี (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนทรัพยากร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทผลิตไม้ยางพาราแปรรูปในประเทศไทย จำนวน 153 บริษัท และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีอยู่ในระดับสูง และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง และคุณภาพของระบบสารสนเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพของระบบและการบริหารจัดการข้อมูลมีผลโดยตรงต่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้

ในทำนองเดียวกัน อูราภรณ์ รักมิตร และฐิตาภรณ์ สินจรรุญศักดิ์ (2567) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ความมั่นคงทางการเงินโดยใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินสามารถดำเนินการได้โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน และแบบจำลองเชิงพยากรณ์ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถประเมินความเสี่ยงและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกใช้เครื่องมือวิเคราะห์ที่เหมาะสม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลรายรับของมหาวิทยาลัยในมิติของแนวโน้มและโครงสร้างของข้อมูลได้

นอกจากนี้ ประสูติ ช่างสี่สุก และฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์ (2567) ได้ศึกษาสมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงิน โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างนักบัญชีจำนวน 311 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของระบบสารสนเทศ เช่น ความเสถียร ความปลอดภัย และความพร้อมขององค์กร มีผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการมีระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ และสามารถใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

ในส่วนของการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการใช้ระบบ ERP อุบลวรรณ ขุนทอง และคณะ (2557) ได้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคแบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านระบบสารสนเทศและปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กรมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งสามารถอธิบายผลกระทบของการนำระบบ ERP มาใช้ในบริบทของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในช่วงการเปลี่ยนผ่านระบบที่อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณงานและรูปแบบการดำเนินงานด้านการเงิน

ขณะเดียวกัน Kornkanok Nuankhum และคณะ (2567) ได้ศึกษาธรรมาภิบาลทางบัญชีและคุณภาพของรายงานทางการเงิน โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณจากบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการทางบัญชีที่ดีและการปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีมีผลต่อคุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ของข้อมูล ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นอกจากนี้ วิชิตา นาคเถื่อน และคณะ (2566) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินย้อนหลัง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินสามารถสะท้อนประสิทธิภาพการดำเนินงานและแนวโน้มขององค์กรได้อย่างชัดเจน ซึ่งสนับสนุนแนวคิดการวิเคราะห์ข้อมูลในมิติของแนวโน้มและประสิทธิภาพ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูลรายรับของมหาวิทยาลัยในงานวิจัยนี้

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ โดยเน้นทั้งด้านคุณภาพของข้อมูล ระบบสารสนเทศ และเครื่องมือในการวิเคราะห์ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ แนวคิดและผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของมหาวิทยาลัยในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ปริมาณ มูลค่า สัดส่วน และแนวโน้ม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการบริหารจัดการทางการเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

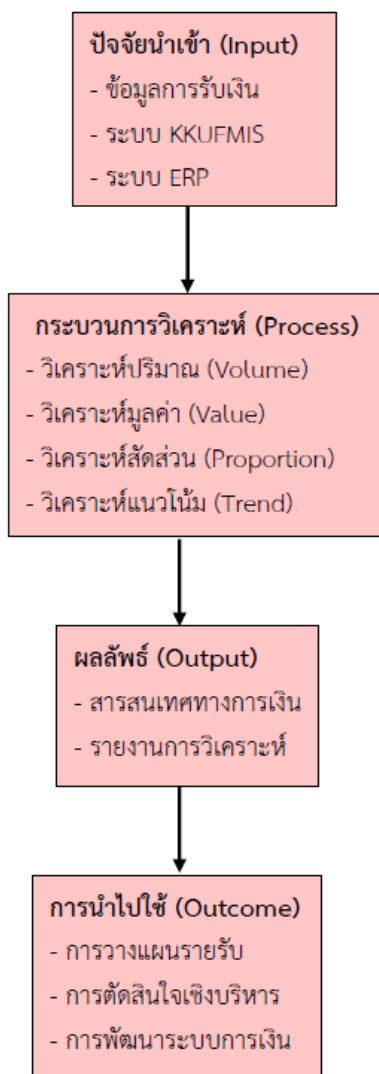
2.5 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน และการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ สามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ได้ว่า

การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัย “ข้อมูลที่มีคุณภาพ” และ “กระบวนการวิเคราะห์ที่เป็นระบบ” เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

ในบริบทของการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของมหาวิทยาลัย ข้อมูลจากระบบสารสนเทศทางการเงิน ได้แก่ ระบบ KKUFMIS และระบบ ERP ถือเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ที่สำคัญ โดยข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ (Process) ในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ปริมาณ มูลค่า สัดส่วน และแนวโน้ม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Output) ในรูปแบบของสารสนเทศที่สามารถสะท้อนภาพรวมของสถานการณ์ทางการเงินได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์จะถูกนำไปใช้ในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร (Decision Making) เช่น การวางแผนรายรับ การจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาระบบการรับเงินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ของการศึกษาครั้งนี้ จึงสามารถอธิบายได้ในลักษณะของความสัมพันธ์เชิงระบบระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวความคิดการวิเคราะห์

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของมหาวิทยาลัย โดยเริ่มจากปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ข้อมูลจากระบบ KKUFMIS และ ERP ซึ่งถูกนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ปริมาณ มูลค่า สัดส่วน และแนวโน้ม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ในรูปของสารสนเทศทางการเงินที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิเคราะห์

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในคู่มือฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายและการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ใช้ข้อมูลทั้งหมดตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในการศึกษาวิเคราะห์เป็นกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ นำข้อมูลใบเสร็จรับเงินทั้งหมดในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ถึง พ.ศ. 2568 มาดำเนินการวิเคราะห์อย่างครบถ้วน โดยไม่มีการคัดเลือกหรือสุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ผลการวิเคราะห์สะท้อนภาพรวมที่แท้จริงของการรับเงินของมหาวิทยาลัยในช่วงเวลาดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์และครอบคลุมที่สุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

เนื่องจากข้อมูลใบเสร็จรับเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ถูกจัดเก็บอยู่ในระบบโปรแกรมที่แตกต่างกัน 2 ระบบ ตามช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเตรียมและประมวลผลข้อมูล ดังนี้

3.2.1 ระบบ KKUFMIS ใช้สำหรับการสืบค้นและเตรียมข้อมูลใบเสร็จรับเงินในช่วงเวลาดังตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยยังคงดำเนินการรับเงินและออกใบเสร็จรับเงินผ่านระบบสารสนเทศการเงินการคลังเดิม

3.2.2 ระบบ ERP ใช้สำหรับการสืบค้นและเตรียมข้อมูลใบเสร็จรับเงินในช่วงเวลาดังตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2568 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนผ่านมาใช้ระบบบริหารทรัพยากรองค์กรอย่างเป็นทางการ

3.2.3 โปรแกรม Microsoft Excel ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการจัดการ ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาจากทั้งสองระบบ เนื่องจากมีความสามารถในการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองรับการคำนวณทางสถิติ และสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ข้อมูลที่มาจากหลายแหล่งจำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการข้อมูลที่เป็นระบบและรัดกุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำให้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อยู่ในรูปแบบและโครงสร้างเดียวกัน ทั้งในส่วนของคอลัมน์และเนื้อหาของข้อมูล เพื่อให้สามารถนำมาวิเคราะห์ร่วมกันได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.3.1 เตรียมเพิ่มข้อมูลในรูปแบบ Microsoft Excel โดยการส่งออกข้อมูล (Export) จากระบบ KKUFMIS และระบบ ERP ตามช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อให้ได้ข้อมูลดิบที่พร้อมสำหรับการประมวลผลในขั้นตอนถัดไป

3.3.2 จัดทำและปรับโครงสร้างข้อมูลจากแต่ละแหล่งให้มีความหมายและรูปแบบที่สอดคล้องกัน เช่น การปรับชื่อคอลัมน์ การกำหนดรหัสประเภทรายได้ และการแปลงรูปแบบข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้สามารถนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.3 นำข้อมูลจากทั้งสองแหล่งมารวมกันในแฟ้มเดียวและชี้ตเดียวกัน พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวมแล้ว รวมถึงเพิ่มคอลัมน์ที่จำเป็นเพื่อรองรับการวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

3.3.4 ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลอย่างละเอียด โดยการกรองข้อมูล (Data Filter) เพื่อตรวจสอบความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น เช่น การตรวจสอบว่ามีการรับเงินสดในวันหยุดราชการ ได้แก่ วันเสาร์หรือวันอาทิตย์หรือไม่ ซึ่งอาจบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลที่ต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ 1. เงินอุดหนุนทั่วไปหรือเงินอื่นใดที่รัฐบาลจัดสรรให้

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้	ความหมายและวัตถุประสงค์
ผลรวม (Sum)	ใช้สำหรับคำนวณยอดรวมของการรับเงินในแต่ละประเภทและแต่ละช่วงเวลา เพื่อสะท้อนภาพรวมของรายรับทั้งหมด
ค่าเฉลี่ย (Mean)	ใช้สำหรับคำนวณค่าเฉลี่ยของการรับเงินในแต่ละช่วงเวลา เพื่อเปรียบเทียบแนวโน้มและความผันผวนของรายรับ
ร้อยละ (Percentage)	ใช้สำหรับแสดงสัดส่วนของรายรับในแต่ละประเภทเมื่อเทียบกับยอดรวมทั้งหมด เพื่อให้เห็นโครงสร้างของรายรับอย่างชัดเจน

ภาพที่ 2 แสดงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.5 เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้นำ Pivot Table ของโปรแกรม Microsoft Excel เป็นเครื่องมือหลักในการจัดกลุ่มและสรุปข้อมูลปริมาณมากได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ โดยผสมการทำงานร่วมกับเทคนิคและฟังก์ชันอื่น ๆ ที่หลากหลาย ได้แก่

การสร้างสูตรคำนวณ เช่น การหาค่าร้อยละ การคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลง และการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างช่วงเวลา

การสร้างกราฟในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กราฟแท่ง กราฟเส้น และกราฟวงกลม เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเป็นรูปธรรม

การประยุกต์ใช้ฟังก์ชันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในโปรแกรม Microsoft Excel เพื่อเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์และนำเสนอผลได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

การเลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือดังกล่าวมีความเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ในครั้งนี้ เนื่องจากสามารถจัดการข้อมูลจำนวนมากจากหลายแหล่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์มีความชัดเจน ครบถ้วน และสามารถสื่อสารข้อมูลไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างตรงประเด็น

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งพิจารณาข้อมูลใน 3 มิติหลัก ได้แก่ ปริมาณงาน สัดส่วน และแนวโน้มของรายรับ โดยจำแนกและเปรียบเทียบข้อมูลในหลายมุมมอง ดังนี้

มิติที่ 1 การวิเคราะห์ตามมิติเวลา พิจารณาข้อมูลรายรับโดยรวมจำแนกตามปีงบประมาณและไตรมาส เพื่อให้เห็นพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของรายรับในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่อง

มิติที่ 2 การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เปรียบเทียบข้อมูลตามประเภทรายรับและช่องทางการรับเงิน เพื่อให้เห็นโครงสร้างและสัดส่วนของรายรับในแต่ละหมวดหมู่ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถระบุได้ว่าประเภทรายรับและช่องทางใดมีบทบาทสำคัญต่อรายรับรวมของมหาวิทยาลัย

มิติที่ 3 การวิเคราะห์แนวโน้ม พิจารณาควบคู่กับกราฟแนวโน้มในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้สามารถมองเห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงของรายรับได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในแง่ของการเพิ่มขึ้น ลดลง หรือความผันผวนที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงปีงบประมาณ

การวิเคราะห์ทั้งสามมิติดังกล่าวช่วยให้สามารถสะท้อนภาพรวมของการดำเนินงานด้านการรับเงินของมหาวิทยาลัยได้อย่างครบถ้วนรอบด้าน และเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ประกอบการวางแผน การบริหารจัดการ และการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยในบทที่ 4 นี้ ผู้วิเคราะห์ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

1. การวิเคราะห์ปริมาณการรับเงินและการออกใบเสร็จรับเงินตามปีงบประมาณและไตรมาส
2. การวิเคราะห์โครงสร้างรายรับจำแนกตามประเภทรายรับและช่องทางการรับเงิน
3. การวิเคราะห์มูลค่าและแนวโน้มของรายรับในภาพรวม

ทั้งนี้ ในแต่ละประเด็นจะนำเสนอในรูปแบบของภาพประกอบควบคู่กับการอธิบายเชิงวิเคราะห์ เพื่อให้สามารถตีความข้อมูลได้อย่างชัดเจนและเชื่อมโยงไปสู่ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์เชิงบริหารต่อไป

4.1 การวิเคราะห์ปริมาณการรับเงินและออกใบเสร็จรับเงินตามปีงบประมาณและไตรมาส

4.1.1 ภาพรวมตามปีงบประมาณ

เพื่อให้เห็นภาพรวมของปริมาณการรับเงินและการออกใบเสร็จรับเงินในระดับมหภาค ผู้วิเคราะห์ได้ทำการรวบรวมและสรุปข้อมูลจำนวนใบเสร็จรับเงินในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณงานในแต่ละปีงบประมาณได้อย่างชัดเจน

ทั้งนี้ การพิจารณาข้อมูลในระดับปีงบประมาณถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการวิเคราะห์ เนื่องจากช่วยให้สามารถมองเห็นแนวโน้มภาพรวมของการดำเนินงาน ตลอดจนใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์เชิงลึกในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

ปีงบประมาณ	จำนวนรวม (ฉบับ)	สัดส่วน (%)	เปลี่ยนแปลงจากปีก่อน
2566	24,284	34.77	— (ฐาน)
2567	24,090	34.49	▼ 194 ฉบับ (-0.80%)
2568	21,466	30.74	▼ 2,624 ฉบับ (-10.89%)

ภาพที่ 3 สรุปข้อมูลปริมาณใบเสร็จรับเงิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568

จากภาพที่ 3 ซึ่งแสดงสรุปปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 พบว่า มีจำนวนใบเสร็จรับเงินรวมทั้งสิ้น 69,840 ฉบับ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ 2567 มีปริมาณใบเสร็จรับเงินใกล้เคียงกัน คือ 24,284 ฉบับ และ 24,090 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 34.77 และ 34.49 ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องและเสถียรภาพของกระบวนการรับเงินภายใต้ระบบเดิม

อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินลดลงเหลือ 21,466 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 30.74 โดยลดลงจากปีงบประมาณก่อนหน้าจำนวน 2,624 ฉบับ หรือร้อยละ 10.89 ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับแนวโน้มในช่วงสองปีก่อนหน้า

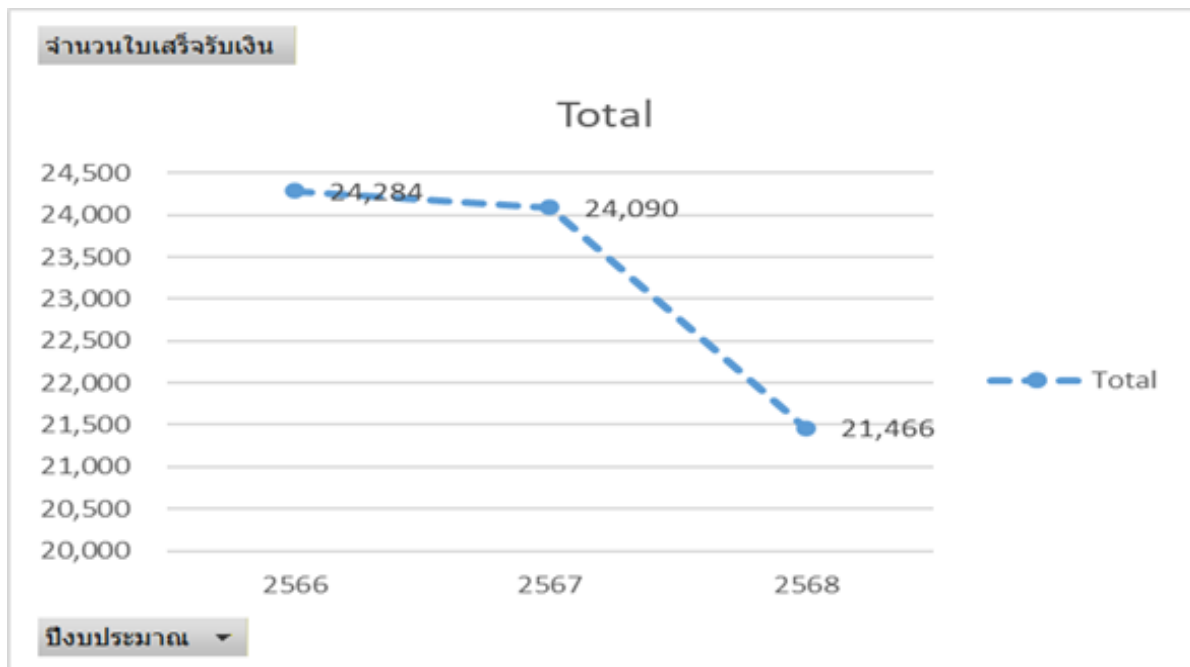
เมื่อพิจารณาในเชิงวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัย จากระบบ KKUFMIS ไปสู่ระบบ ERP ซึ่งส่งผลต่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานในระยะเริ่มต้น โดยเฉพาะในช่วงที่ผู้ปฏิบัติงานต้องปรับตัวและเรียนรู้ระบบใหม่ควบคู่ไปกับการดำเนินงานจริง

นอกจากนี้ การติดตามปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในแต่ละปีงบประมาณยังมีความสำคัญในหลายมิติ กล่าวคือ ในด้านการบริหารจัดการทางการเงิน ข้อมูลดังกล่าวสามารถใช้ในการวางแผนกระแสเงินสดและการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ในด้านการตรวจสอบและความโปร่งใส ใบเสร็จรับเงินถือเป็นหลักฐานสำคัญที่ช่วยยืนยันความถูกต้องของธุรกรรมทางการเงิน และในด้านการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ปริมาณใบเสร็จรับเงินสามารถสะท้อนภาระงานและประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน

อีกทั้ง การเปรียบเทียบข้อมูลในแต่ละปีงบประมาณยังช่วยให้สามารถประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพัฒนาระบบและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

4.1.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้ม

เพื่อให้เห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในภาพรวม ผู้วิเคราะห์ได้นำเสนอข้อมูลในรูปแบบกราฟแนวโน้ม ดังแสดงในภาพที่ 3 ซึ่งช่วยให้สามารถพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลในแต่ละปีงบประมาณได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

ภาพที่ 4 แสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568

จากภาพที่ 4 แสดงแนวโน้มปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 พบว่า มีจำนวนใบเสร็จรับเงินรวมทั้งสิ้น 69,840 ฉบับ โดยแนวโน้มในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ 2567 มีลักษณะค่อนข้างคงที่ กล่าวคือมีจำนวน 24,284 ฉบับ และ 24,090 ฉบับ ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต่อเนื่องของกระบวนการดำเนินงานภายใต้ระบบเดิม อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่าแนวโน้มมีการลดลงอย่างชัดเจน โดยจำนวนใบเสร็จรับเงินลดลงเหลือ 21,466 ฉบับ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างของกระบวนการดำเนินงาน

เมื่อพิจารณาในเชิงวิเคราะห์ แนวโน้มดังกล่าวสามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศทางการเงินจากระบบ KKUFMIS ไปสู่ระบบ ERP ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานในช่วงระยะเริ่มต้นเกิดการชะลอตัว เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานต้องปรับตัวและเรียนรู้การใช้งานระบบใหม่ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง

ดังนั้น แนวโน้มการลดลงที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จึงมิได้สะท้อนถึงการลดลงของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หากแต่เป็นผลจากปัจจัยเชิงระบบที่ส่งผลกระทบในระยะสั้น โดยในระยะยาวคาดว่าเมื่อระบบ ERP มีความเสถียรและผู้ปฏิบัติงานมีความคุ้นเคยมากขึ้น แนวโน้มของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติและมีโอกาสปรับตัวเพิ่มขึ้น

เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในเชิงเปรียบเทียบ ผู้วิเคราะห์ได้จัดทำตารางสรุปสัดส่วนร้อยละของจำนวนใบเสร็จรับเงินในแต่ละปีงบประมาณ ควบคู่กับ อัตราการเปลี่ยนแปลงและสถานะของระบบสารสนเทศที่ใช้ในการดำเนินงาน เพื่อประกอบตีความ แนวโน้มและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ดังแสดงในภาพดังนี้

ปีงบประมาณ	สัดส่วน (%)	การเปลี่ยนแปลง	สถานะระบบ
2566	34.77	— (ฐาน)	KKUFMIF (คล่องตัว)
2567	34.49	▼ 0.28%	KKUFMIF (คล่องตัว)
2568	30.74	▼ 3.75%	เปลี่ยนผ่าน → ERP

ภาพที่ 5 แสดงสัดส่วนปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินที่ลดลง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568

จากภาพที่ 5 แสดงสัดส่วนปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 พบว่า ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นปีที่มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินสูงสุดในรอบ 3 ปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34.77 ของจำนวนใบเสร็จรับเงินทั้งหมด สะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมและความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินภายใต้ระบบ KKUFMIS ซึ่งเป็นระบบที่มีเสถียรภาพและผู้ใช้ปฏิบัติงานมีความคุ้นเคย ส่งผลให้สามารถดำเนินการรับชำระเงินและออกใบเสร็จรับเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินมีสัดส่วนร้อยละ 34.49 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพียงร้อยละ 0.28 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันมาก การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการปฏิบัติงานยังคงมีความต่อเนื่องและเสถียรภาพ โดยไม่มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการออกใบเสร็จรับเงิน

อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินลดลงอย่างชัดเจน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 30.74 ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ร้อยละ 3.75 ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับช่วงเวลาก่อนหน้า

เมื่อพิจารณาในเชิงวิเคราะห์ การลดลงดังกล่าวมิได้สะท้อนถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ลดลง หากแต่เป็นผลจากการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศทางการเงินจากระบบ KKUFMIS ไปสู่ระบบ ERP ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานในระยะเริ่มต้น โดยเฉพาะในช่วงที่ผู้ปฏิบัติงานต้องปรับตัวและเรียนรู้ระบบใหม่ควบคู่ไปกับการดำเนินงานจริง

ทั้งนี้ การเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบ ERP ถือเป็นการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศของมหาวิทยาลัย ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูลทางการเงินในหลายด้าน ได้แก่

การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การบันทึกและติดตามธุรกรรมแบบ Real-time ความโปร่งใสในการตรวจสอบข้อมูล ตลอดจนการลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนและการใช้เอกสารกระดาษ

ดังนั้น แม้ว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จะลดลงในระยะสั้น แต่ในระยะยาวคาดว่าจะระบบ ERP จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทำให้ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินกลับสู่ระดับปกติหรือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านการเงินของมหาวิทยาลัยให้มีความทันสมัย ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากข้อค้นพบในส่วนการวิเคราะห์แนวโน้ม สามารถสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีลักษณะเป็นผลจากปัจจัยเชิงระบบ (Systemic Factors) มากกว่าปัจจัยเชิงบุคคล

ดังนั้น เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง “การเปลี่ยนแปลงของข้อมูล” กับ “ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง” ผู้วิเคราะห์จึงได้จำแนกและสรุปปัจจัยสำคัญ พร้อมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นในรูปแบบตาราง ดังแสดงในหัวข้อ 4.1.3

4.1.3 สาเหตุของการลดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ปัจจัย	รายละเอียด	ผลกระทบ
การเปลี่ยนระบบระหว่างปีงบประมาณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่นเริ่มใช้ระบบ ERP ในเดือนเมษายน 2568 ซึ่งอยู่ในช่วงกลางของปีงบประมาณ	ทำให้ปีงบประมาณ 2568 มีช่วงเปลี่ยนผ่านที่ต้องปรับตัว
การเรียนรู้ระบบใหม่ ควบคู่การปฏิบัติงาน	ผู้ปฏิบัติงานต้องเรียนรู้การใช้งานระบบ ERP และการแก้ไขปัญหาไปพร้อมกับการปฏิบัติงานจริง	ส่งผลให้ความเร็วและความคล่องตัวในการปฏิบัติงานออกใบเสร็จลดลงชั่วคราว
ความแตกต่างของกระบวนการทำงาน	ขั้นตอนการออกใบเสร็จในระบบ ERP มีความแตกต่างจากระบบ KKUFMIF	ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้เวลาต่อรายการมากกว่าปกติ
ช่วงการทดสอบและปรับปรุงระบบ	ในช่วงเริ่มต้นใช้งานระบบใหม่อาจมีการหยุดชะงักหรือติดขัดของระบบ	อาจส่งผลให้การออกใบเสร็จบางช่วงเวลาล่าช้า

ภาพที่ 6 แสดงสาเหตุของการลดลงของปริมาณงานในปี งบประมาณ พ.ศ. 2568

4.1.4 สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ลดลงจำนวน 2,624 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.89 เมื่อเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อย่างไรก็ตาม การลดลงดังกล่าวมิได้สะท้อนถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ลดลง หากแต่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ โดยเฉพาะการเปลี่ยนผ่านจากระบบ KKUFMIS ไปสู่ระบบ ERP ซึ่งเริ่มดำเนินการในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2568

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานต้องปรับตัวและเรียนรู้กระบวนการทำงานใหม่ ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง ส่งผลให้ความคล่องตัวในการดำเนินงานลดลงในระยะสั้น ซึ่งถือเป็น สถานการณ์ปกติขององค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศขนาดใหญ่

2. ข้อเสนอแนะ

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานภายใต้ระบบ ERP และลดผลกระทบในระยะเปลี่ยนผ่าน ผู้วิเคราะห์เสนอแนวทางดังนี้

2.1 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้งานระบบ ERP อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

2.2 จัดทำคู่มือการใช้งาน ระบบ ERP สำหรับงานนอกใบเสร็จรับเงินโดยเฉพาะ

2.3 ติดตามและประเมินผล ปริมาณการออกใบเสร็จอย่างต่อเนื่อง เพื่อวัดความก้าวหน้าหลังการเปลี่ยนระบบ

2.4 คาดการณ์ ว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจะกลับมาสู่ระดับปกติหรือเพิ่มขึ้น เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความคุ้นเคยกับระบบ ERP มากขึ้นในปีงบประมาณถัดไป

4.2 การวิเคราะห์ภาพรวมตามไตรมาสของปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568

เพื่อให้เห็นรูปแบบการกระจายตัวของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในแต่ละช่วงเวลาอย่างละเอียดมากยิ่งขึ้น ผู้วิเคราะห์ได้จำแนกข้อมูลตามไตรมาสของปีงบประมาณ ซึ่งช่วยให้สามารถวิเคราะห์ลักษณะเชิงช่วงเวลา (Seasonal Pattern) และความผันผวนของปริมาณงานในแต่ละช่วงได้อย่างชัดเจน ดังแสดงในภาพที่ 7

จำนวนใบเสร็จรับเงิน ไตรมาส	ปีงบประมาณ			รวม	ร้อยละ
	2566	2567	2568		
1	8,801.00	8,933.00	8,823.00	26,557.00	38.03
2	3,204.00	2,749.00	1,742.00	7,695.00	11.02
3	9,490.00	9,226.00	8,688.00	27,404.00	39.24
4	2,789.00	3,182.00	2,213.00	8,184.00	11.72
รวม	24,284.00	24,090.00	21,466.00	69,840.00	100.00

ภาพที่ 7 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามปีงบประมาณและไตรมาส

จากภาพที่ 7 แสดงปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามปีงบประมาณและไตรมาส พบว่า ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินมีรูปแบบการกระจายตัวที่ค่อนข้างชัดเจนในลักษณะเชิงฤดูกาล โดยไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 3 มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินอยู่ในระดับสูง ขณะที่ไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 4 มีปริมาณอยู่ในระดับต่ำ

โดยไตรมาสที่ 1 มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินสูงเป็นอันดับสองรวม 26,557 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 38.03 ของปริมาณทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเปิดภาคการศึกษาต้นปีการศึกษาใหม่ที่

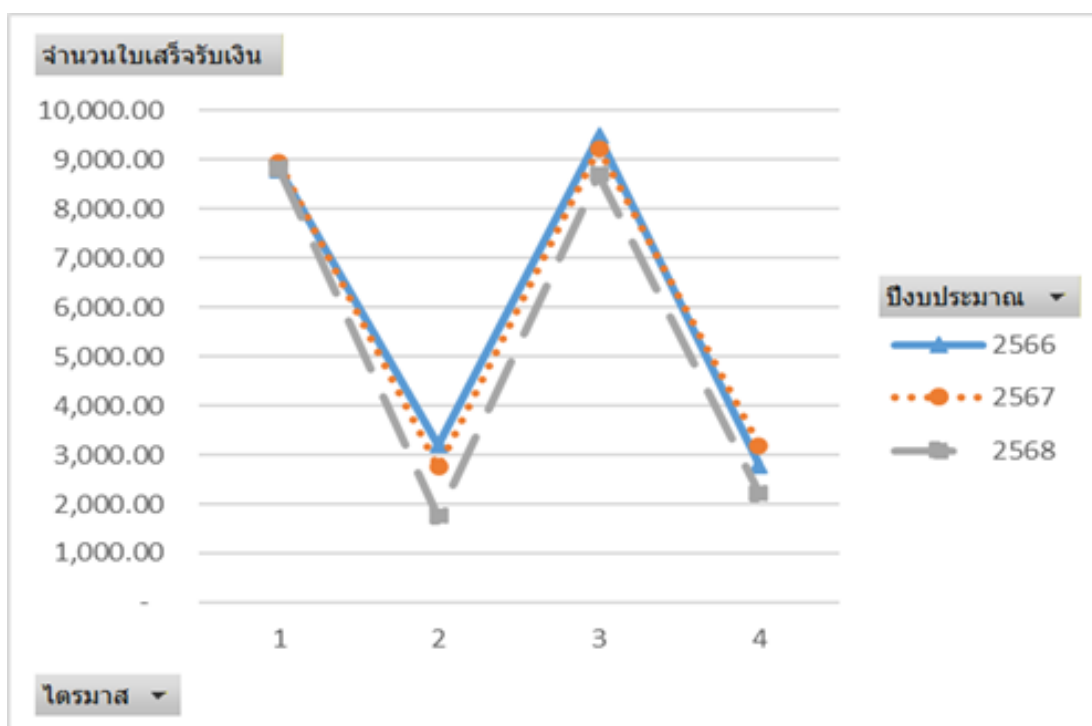
นักศึกษาดำเนินการชำระค่าลงทะเบียนเรียน ค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเริ่มต้นปีการศึกษา รวมถึงการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงต้นปีงบประมาณที่มักมีปริมาณธุรกรรมสูง

ไตรมาสที่ 2 มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินต่ำที่สุด รวม 7,695 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 11.02 ซึ่งเป็นช่วงที่กิจกรรมทางการเงินอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากนักศึกษาได้ดำเนินการชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไปแล้วในไตรมาสก่อนหน้า ส่งผลให้ปริมาณธุรกรรมในช่วงนี้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ไตรมาสที่ 3 มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินสูงที่สุดในทุกปีงบประมาณ รวม 27,404 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 39.24 ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเปิดภาคการศึกษาที่ 2 และช่วงรับสมัครนักศึกษาใหม่ที่มีการชำระค่าธรรมเนียมจำนวนมาก ประกอบกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่อยู่ในช่วงเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ

ไตรมาสที่ 4 มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินต่ำเป็นอันดับสอง รวม 8,184 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 11.72 ซึ่งเป็นช่วงปลายปีงบประมาณที่กิจกรรมการรับชำระเงินลดลง แม้ว่าจะมีการเร่งรัดเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงปลายปี แต่ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าไตรมาสที่ 1 และ 3 อย่างชัดเจน

เพื่อให้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิเคราะห์ได้จำแนกการวิเคราะห์ในระดับรายไตรมาส โดยเปรียบเทียบกับปีงบประมาณก่อนหน้า เพื่อให้เห็นช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถเชื่อมโยงกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังแสดงในภาพที่ 7

ภาพที่ 8 กราฟแสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามปีงบประมาณและไตรมาส

ไตรมาส	2567 (ฉบับ)	2568 (ฉบับ)	ลดลง (ฉบับ)	ลดลง (%)	หมายเหตุ
1	8,933	8,823	▼ 110	1.23	ใช้ระบบ KKUFMIF
2	2,749	1,742	▼ 1,007	36.63	เปลี่ยนระบบ ERP
3	9,226	8,688	▼ 538	5.83	ปรับตัวกับ ERP
4	3,182	2,213	▼ 969	30.45	ยังไม่คล่องตัว

ภาพที่ 9 แสดงปริมาณการลดลงของจำนวนใบเสร็จรับเงิน

จากภาพที่ 8 และภาพที่ 9 แสดงการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำแนกตามไตรมาส พบว่า การลดลงของปริมาณงานมิได้เกิดขึ้นในทุกช่วงเวลาอย่างเท่าเทียมกัน แต่มีลักษณะกระจุกตัวในบางไตรมาสอย่างชัดเจน

ไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม – ธันวาคม 2567) ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินลดลงเพียง 110 ฉบับ หรือร้อยละ 1.23 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปกติ เนื่องจากยังคงใช้ระบบ KKUFMIF ที่ผู้ปฏิบัติงานมีความคุ้นเคยและสามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัว

ไตรมาสที่ 2 (มกราคม – มีนาคม 2568) ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินลดลงอย่างมีนัยสำคัญถึง 1,007 ฉบับ หรือร้อยละ 36.63 ซึ่งเป็นการลดลงที่สูงที่สุดในทุกไตรมาส โดยมีสาเหตุ

หลักมาจากการเตรียมการเปลี่ยนผ่านระบบจาก KKUFMIF ไปสู่ระบบ ERP ที่เริ่มดำเนินการในเดือน เมษายน พ.ศ. 2568

ไตรมาสที่ 3 (เมษายน – มิถุนายน 2568) ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินลดลง 538 ฉบับ หรือร้อยละ 5.83 ซึ่งเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นเริ่มใช้งานระบบ ERP อย่างเป็นทางการในเดือน เมษายน พ.ศ. 2568 ผู้ปฏิบัติงานต้องเรียนรู้การใช้งานระบบใหม่ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง ส่งผลให้ความคล่องตัวในการออกใบเสร็จรับเงินลดลงชั่วคราว

ไตรมาสที่ 4 (กรกฎาคม – กันยายน 2568) ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินลดลง 969 ฉบับ หรือร้อยละ 30.45 สะท้อนให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานยังอยู่ในช่วงการเรียนรู้และปรับตัวกับระบบ ERP และยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

4. สรุปผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินทั้งในเชิงรายปีและรายไตรมาส สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

รูปแบบตามฤดูกาล (Seasonal Pattern) ที่มีปริมาณสูงในไตรมาสที่ 1 และ 3 และต่ำใน ไตรมาสที่ 2 และ 4 มีความสม่ำเสมอตลอดทั้ง 3 ปีงบประมาณ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าว สัมพันธ์โดยตรงกับวงจรกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

การลดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มิได้เกิดจากความบกพร่องของบุคลากร หากแต่เป็น ผลโดยตรงจากการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศจาก KKUFMIF สู่ระบบ ERP โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ไตรมาสที่ 2 และ 4 ที่มีการลดลงสูงถึงร้อยละ 36.63 และ 30.45 ตามลำดับ

แนวโน้มในอนาคต คาดว่าเมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความคุ้นเคยกับระบบ ERP อย่างเต็มที่แล้ว ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจะกลับมาสู่ระดับปกติและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งได้รับประโยชน์ จากความสามารถของระบบ ERP ที่จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการด้านการเงินของ มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้มีความทันสมัยและแม่นยำมากยิ่งขึ้นในระยะยาว

4.2.1 ประเภทรายรับจำแนกตามปีงบประมาณและไตรมาส

เพื่อให้เห็นโครงสร้างของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในเชิงเปรียบเทียบ ผู้วิเคราะห์ได้ จำแนกข้อมูลตามประเภทรายรับ ได้แก่ เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ เงินบริจาคและทุนการศึกษา และรายรับอื่น โดยนำเสนอในรูปแบบตารางเพื่อแสดงทั้งจำนวนและสัดส่วนของแต่ละประเภทอย่าง ชัดเจน ดังแสดงในภาพที่ 9

จำนวนใบเสร็จรับเงิน	จำแนกประเภทรายรับ			
ตามปีงบประมาณ	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินบริจาคและทุนการศึกษา	รายรับอื่น	รวม
2566	2,200.00	2,634.00	19,450.00	24,284.00
2567	2,236.00	2,818.00	19,036.00	24,090.00
2568	2,185.00	1,207.00	18,074.00	21,466.00
รวม	6,621.00	6,659.00	56,560.00	69,840.00
ร้อยละ	9.48	9.53	80.99	100.00

ภาพที่ 10 แสดงประเภทรายรับจำแนกตามปีงบประมาณ

จากภาพที่ 10 พบว่าโครงสร้างของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินมีความไม่สมมาตรอย่างชัดเจน โดยรายรับอื่นมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80.99 ของปริมาณทั้งหมด ในขณะที่เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ และเงินบริจาคและทุนการศึกษา มีสัดส่วนรวมกันเพียงร้อยละ 18.91 เท่านั้น สะท้อนให้เห็นถึงความไม่สมดุลของโครงสร้างรายรับที่มีนัยสำคัญต่อการบริหารจัดการทางการเงินของมหาวิทยาลัย

เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของรายรับในแต่ละประเภทอย่างละเอียดมากขึ้น ผู้วิเคราะห์จึงเลือกพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายรับแต่ละประเภทแยกตามปีงบประมาณ โดยเริ่มจากรายรับประเภทเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ ซึ่งเป็นรายรับที่มีบทบาทสำคัญต่อโครงสร้างรายรับของมหาวิทยาลัย ดังแสดงในภาพที่ 11

ปีงบประมาณ	จำนวน (ฉบับ)	เปลี่ยนแปลง	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
2566	2,200	—	—
2567	2,236	▲ 36	+1.64%
2568	2,185	▼ 51	-2.28%

ภาพที่ 11 แสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2568

จากภาพที่ 11 แสดงการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินประเภทเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 พบว่า ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในประเภทดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับรายรับประเภทอื่น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 36 ฉบับ หรือคิด

เป็นร้อยละ 1.64 ขณะที่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีจำนวนลดลงเล็กน้อยจำนวน 51 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.28 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก

เมื่อพิจารณาในเชิงวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ว่า รายรับประเภทเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากรายรับประเภทอื่น กล่าวคือ มีจำนวนธุรกรรมไม่มาก แต่แต่ละรายการมักมีมูลค่าสูง และขึ้นอยู่กับ การดำเนินโครงการหรือสัญญาที่มีระยะเวลาและขั้นตอนที่ชัดเจน ส่งผลให้ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในแต่ละปีมีความคงที่และเปลี่ยนแปลงไม่มาก

นอกจากนี้ แม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จะมีการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศจาก KKUFMIS ไปสู่ระบบ ERP แต่รายรับประเภทนี้ได้รับผลกระทบในระดับที่จำกัด เนื่องจากมีการวางแผนและดำเนินงานตามโครงการอย่างเป็นระบบอยู่แล้ว จึงไม่ส่งผลให้ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินเกิดความผันผวนอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า รายรับประเภทเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการเป็นรายรับที่มีเสถียรภาพสูงในเชิงปริมาณ และไม่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของระบบสารสนเทศในระดับเดียวกับรายรับประเภทอื่น

เพื่อให้เห็นความแตกต่างของพฤติกรรมรายรับในแต่ละประเภทอย่างชัดเจน ผู้วิเคราะห์จึงพิจารณารายรับประเภทเงินบริจาคและทุนการศึกษา ซึ่งมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากรายรับประเภทเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ โดยเฉพาะในด้านความผันผวนของปริมาณธุรกรรมในแต่ละปีงบประมาณ ดังแสดงในภาพที่ 12

ปีงบประมาณ	จำนวน (ฉบับ)	เปลี่ยนแปลง	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
2566	2,634	—	—
2567	2,818	▲ 184	+6.99%
2568	1,207	▼ 1,611	-57.17%

ภาพที่ 12 แสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินบริจาคเปลี่ยนแปลงของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินประเภท เงินบริจาคและทุนการศึกษา

จากภาพที่ 12 การวิเคราะห์การลดลงของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงิน ประเภทเงินบริจาคและทุนการศึกษา มีดังนี้

รายรับประเภทเงินบริจาคและทุนการศึกษาแสดงให้เห็นถึง ปริมาณการลดลงมากที่สุด เมื่อเทียบกับทุกประเภทรายรับ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินลดลงถึง 1,611 ฉบับ หรือร้อยละ 57.17 จากปีก่อนหน้า ซึ่งเป็นการลดลงที่มีนัยสำคัญอย่างยิ่ง โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากปัจจัยหลัก ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริจาคผ่านระบบ QR Code ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับเงินบริจาคผ่าน ระบบ QR Code เป็นจำนวนมากอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริจาคที่สำคัญ โดยช่องทางการบริจาคในลักษณะดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการออกใบเสร็จรับเงิน กล่าวคือ

1.1 กรณีที่ผู้บริจาคแจ้งความประสงค์ขอใบเสร็จรับเงิน เจ้าหน้าที่การเงินจะดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินให้เป็นรายบุคคลตามข้อมูลของผู้บริจาคแจ้งไว้

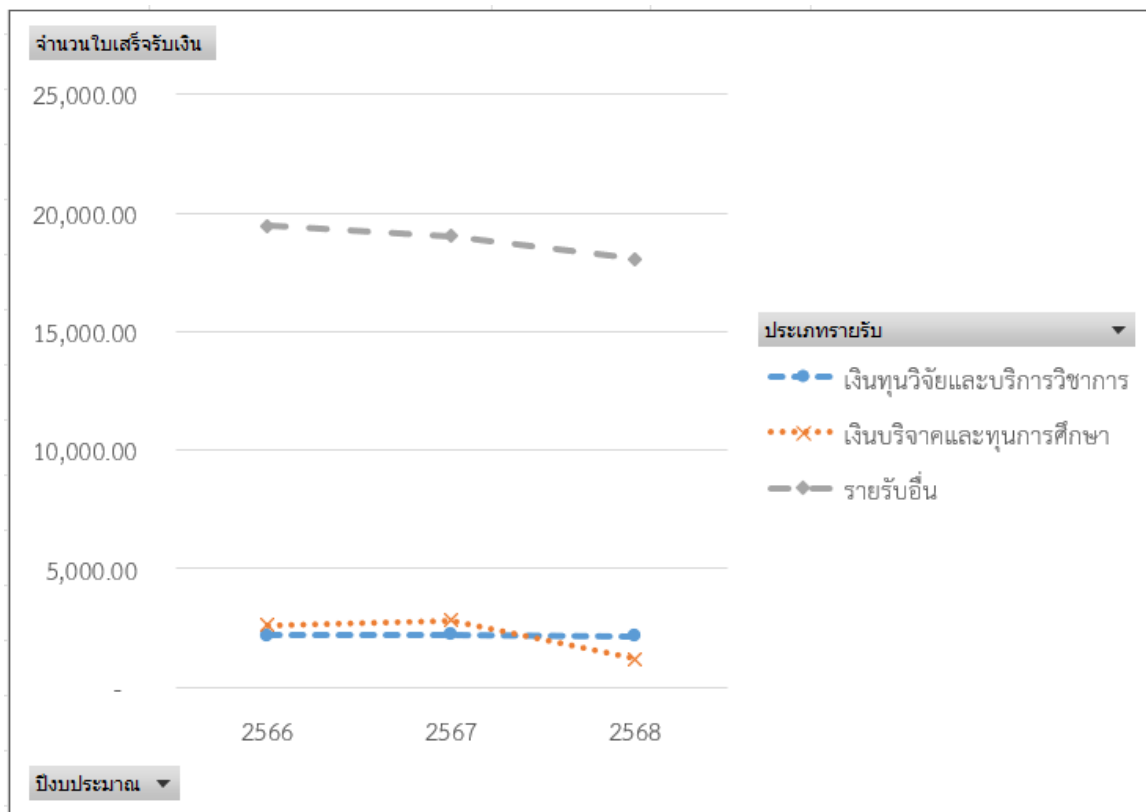
1.2 กรณีที่ผู้บริจาคไม่ได้แจ้งความประสงค์ขอใบเสร็จรับเงิน เจ้าหน้าที่การเงินจะดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินในลักษณะ ยอดรวม (Summary Receipt) โดยรวบรวมยอดเงินบริจาคจากผู้บริจาคหลายรายไว้ในใบเสร็จรับเงินฉบับเดียว

กระบวนการดังกล่าวส่งผลให้จำนวนใบเสร็จรับเงินที่ออกในประเภทรายรับนี้ ลดลงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับปีงบประมาณก่อนหน้า เนื่องจากธุรกรรมการบริจาคจำนวนมากที่เคยต้องออกใบเสร็จรับเงินรายบุคคลได้ถูกรวบรวมและออกเป็นยอดรวมแทน ซึ่งแม้ว่ายอดเงินบริจาคโดยรวมอาจไม่ได้ลดลง แต่ส่งผลให้ จำนวนฉบับของใบเสร็จรับเงินที่ออกลดลงอย่างเห็นได้ชัด

2. ผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศจาก KKUFMIF สู่อระบบ ERP การที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นดำเนินการปรับเปลี่ยนระบบสารสนเทศทางการเงินจากระบบ KKUFMIF มาเป็นระบบ ERP ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2568 ส่งผลกระทบต่อกระบวนการออกใบเสร็จรับเงินสำหรับเงินบริจาคและทุนการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากรายรับประเภทนี้มีลักษณะและขั้นตอนการดำเนินงานที่มีความเฉพาะเจาะจงและซับซ้อนกว่ารายรับประเภทอื่น กล่าวคือ ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลผู้บริจาค การระบุวัตถุประสงค์ของการบริจาค และการเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบทุนการศึกษา ซึ่งในช่วงที่ผู้ปฏิบัติงานยังอยู่ระหว่างการเรียนรู้การใช้งานระบบ ERP ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง ส่งผลให้กระบวนการดังกล่าวต้องใช้เวลามากขึ้นและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานลดลงชั่วคราว

3. ลักษณะเฉพาะของรายรับประเภทเงินบริจาคและทุนการศึกษารายรับประเภทเงินบริจาคและทุนการศึกษามีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากรายรับประเภทอื่น กล่าวคือ มักมีมูลค่าต่อธุรกรรมสูง แต่มีความถี่ในการเกิดขึ้นต่ำกว่า โดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาเฉพาะที่กำหนด เช่น ช่วงพิธีมอบทุนการศึกษาประจำปี ช่วงรับบริจาคพิเศษตามโอกาสสำคัญต่าง ๆ หรือช่วงที่มีการรณรงค์ระดมทุนของมหาวิทยาลัย ลักษณะดังกล่าวทำให้ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในประเภทนี้มีความผันผวนตามช่วงเวลามากกว่ารายรับประเภทอื่น

จากการวิเคราะห์ดังกล่าว สรุปได้ว่า การลดลงของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินประเภทเงินบริจาคและทุนการศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จึงเป็นผลมาจาก ปัจจัยประกอบกันสามประการ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริจาคผ่านระบบ QR Code ที่ทำให้การออกใบเสร็จรับเงินเป็นยอดรวมแทนรายบุคคล การเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และลักษณะเฉพาะของรายรับประเภทนี้ที่มีความถี่ในการเกิดขึ้นต่ำตามช่วงเวลา ซึ่งทั้งสามปัจจัยดังกล่าว มิได้สะท้อนถึงการลดลงของยอดเงินบริจาคและทุนการศึกษาที่แท้จริง หากแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการและรูปแบบการออกใบเสร็จรับเงินที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการดำเนินงานในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 13 กราฟแสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามประเภทรายรับตามปีงบประมาณ

จากภาพที่ 13 พบว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินเมื่อจำแนกตามประเภทรายรับในแต่ละปีงบประมาณ แสดงให้เห็นถึง แนวโน้มที่สอดคล้องกันในทุกประเภทรายรับ กล่าวคือ ทั้งรายรับจากเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ เงินบริจาคและเงินทุนการศึกษา และรายรับประเภทอื่น ต่างมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงในลักษณะเดียวกันตลอดช่วงระยะเวลาที่ศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณธุรกรรมการออกใบเสร็จรับเงินในภาพรวมนั้น มีลักษณะเป็น ปัจจัยร่วม (Common Factor) ที่ส่งผลกระทบต่อรายรับทุกประเภทในทิศทางเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า รายรับประเภทเงินบริจาคและเงินทุนการศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินลดลงอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเทียบกับปีงบประมาณอื่น โดยมีอัตราการลดลงที่สูงกว่าแนวโน้มปกติของประเภทรายรับดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ การลดลงในลักษณะดังกล่าวมีสาเหตุสำคัญที่สามารถอธิบายได้จากหลายปัจจัยประกอบกัน ดังนี้

ประการแรก ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับเงินบริจาคผ่าน ระบบ QR Code เป็นจำนวนมากอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อรูปแบบการออกใบเสร็จรับเงิน กล่าวคือ การออกใบเสร็จรับเงินจะดำเนินการเป็นรายบุคคลเฉพาะในกรณีที่ผู้บริจาคแจ้งความประสงค์ขอรับใบเสร็จรับเงินเท่านั้น ในขณะที่ผู้บริจาคที่ไม่ได้แจ้งความประสงค์ดังกล่าว เจ้าหน้าที่การเงินจะดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินในลักษณะ ยอดรวม (Summary Receipt) โดยรวบรวมยอดเงินบริจาคจากผู้บริจาคหลายรายไว้ในใบเสร็จรับเงินฉบับเดียว กระบวนการดังกล่าวจึงส่งผลให้

จำนวนฉบับของใบเสร็จรับเงินที่ออกในประเภทรายรับนี้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่ายอดเงินบริจาคโดยรวมอาจไม่ได้ลดลงแต่อย่างใด

ประการที่สอง การเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศทางการเงินจากระบบ KKUFMIF มาสู่ระบบ ERP ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2568 ส่งผลกระทบต่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของกระบวนการออกใบเสร็จรับเงินสำหรับรายรับประเภทนี้ ซึ่งมีขั้นตอนที่มีความเฉพาะเจาะจงและซับซ้อนกว่ารายรับประเภทอื่น เนื่องจากต้องมีการตรวจสอบข้อมูลผู้บริจาค การระบุวัตถุประสงค์ของการบริจาค และการเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบทุนการศึกษา ซึ่งในช่วงที่ผู้ปฏิบัติงานยังอยู่ระหว่างการเรียนรู้การใช้งานระบบใหม่ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง ย่อมส่งผลให้ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในช่วงเวลาดังกล่าวลดลงตามไปด้วย

ประการที่สาม รายรับประเภทเงินบริจาคและเงินทุนการศึกษามีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากรายรับประเภทอื่น กล่าวคือ มักมีมูลค่าต่อธุรกรรมสูงแต่มีความถี่ในการเกิดขึ้นต่ำกว่า โดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาเฉพาะที่กำหนด เช่น ช่วงพิธีมอบทุนการศึกษาประจำปี หรือช่วงรณรงค์ระดมทุนพิเศษของมหาวิทยาลัย ลักษณะดังกล่าวทำให้ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในประเภทนี้มีความผันผวนตามช่วงเวลามากกว่ารายรับประเภทอื่น

ข้อสังเกตดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า แม้แนวโน้มโดยรวมของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกประเภทรายรับ แต่การลดลงของ รายรับประเภทเงินบริจาคและเงินทุนการศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 นั้น มิได้สะท้อนถึงการลดลงของยอดเงินบริจาคและทุนการศึกษาที่แท้จริง หากแต่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและกระบวนการออกใบเสร็จรับเงินที่สอดคล้องกับบริบทการดำเนินงานในปัจจุบัน ทั้งในด้านการรับบริจาคผ่านระบบ QR Code และการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศทางการเงิน อย่างไรก็ตาม รายรับประเภทดังกล่าวยังคงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการติดตามและวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องในปีงบประมาณต่อไป เพื่อประเมินว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็น การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในระยะยาว หรือเป็นเพียง ปรากฏการณ์ชั่วคราว อันเนื่องมาจากช่วงเปลี่ยนผ่านระบบเท่านั้น

4.2.2 มูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตามปีงบประมาณ

เพื่อให้เห็นภาพโครงสร้างรายรับในอีกมิติหนึ่ง ผู้วิเคราะห์ได้พิจารณามูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามประเภทรายรับ ซึ่งช่วยสะท้อนความสำคัญเชิงเศรษฐกิจของแต่ละประเภทได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางเปรียบเทียบรายปี ดังแสดงในภาพที่ 13

จำนวนเงินรวม	จำแนกตาม			
ตามปีงบประมาณ	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินบริจาคและทุนการศึกษา	รายรับอื่น	รวม
2566	1,046,292,152.41	68,195,390.62	148,202,066.06	1,262,689,609.09
2567	919,370,899.49	313,390,180.90	145,803,782.83	1,378,564,863.22
2568	1,111,997,831.45	146,731,660.37	145,200,161.85	1,403,929,653.67
รวม	3,077,660,883.35	528,317,231.89	439,206,010.74	4,045,184,125.98
ร้อยละ	76.08	13.06	10.86	100.00

ภาพที่ 14 มูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตามปีงบประมาณ

จากภาพที่ 14 พบว่า โครงสร้างมูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินเมื่อจำแนกตามประเภทรายรับ มีลักษณะแตกต่างจากโครงสร้างเชิงปริมาณอย่างชัดเจน กล่าวคือ แม้รายรับประเภท “รายรับอื่น” จะมีสัดส่วนปริมาณสูงที่สุดในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาในเชิงมูลค่ากลับพบว่า “เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ” เป็นรายรับที่มีสัดส่วนมูลค่าสูงที่สุด โดยเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการมีสัดส่วนมูลค่าสูงถึงร้อยละ 76.08 ของมูลค่ารวมทั้งหมด ในขณะที่มีสัดส่วนเชิงปริมาณเพียงประมาณร้อยละ 9 เท่านั้น สะท้อนให้เห็นว่ารายรับประเภทนี้มีมูลค่าต่อรายการสูง แต่มีจำนวนธุรกรรมไม่มาก ในขณะที่รายรับประเภทเงินบริจาคและทุนการศึกษามีสัดส่วนมูลค่าร้อยละ 13.06 ซึ่งใกล้เคียงกับสัดส่วนเชิงปริมาณ แสดงถึงความสมดุลในระดับหนึ่งของทั้งจำนวนและมูลค่า ส่วนรายรับอื่น แม้จะมีสัดส่วนปริมาณสูงถึงประมาณร้อยละ 80 แต่กลับมีสัดส่วนมูลค่าเพียงร้อยละ 10.86 เท่านั้น สะท้อนให้เห็นว่าธุรกรรมในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นรายการที่มีมูลค่าต่อครั้งไม่สูง แต่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในกิจกรรมประจำ

ดังนั้น โครงสร้างดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การพิจารณาประสิทธิภาพและความสำคัญของรายรับ ไม่สามารถพิจารณาจาก “จำนวนธุรกรรม” เพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องพิจารณามูลค่าประกอบควบคู่กัน เพื่อให้สามารถสะท้อนภาพรวมทางการเงินได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

ประเภทรายรับ	สัดส่วนมูลค่า	สัดส่วนปริมาณ	ความแตกต่าง
เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	76%	9%	▲ สูงกว่าปริมาณมาก
เงินบริจาคและเงินทุนการศึกษา	13%	10%	▲ ใกล้เคียงกัน
รายรับอื่น	11%	80%	▼ ต่ำกว่าปริมาณมาก

ภาพที่ 15 แสดงโครงสร้างมูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามประเภทรายรับ

จากภาพที่ 15 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบโครงสร้างระหว่างสัดส่วนเชิงปริมาณและสัดส่วนเชิงมูลค่าของการออกใบเสร็จรับเงิน จำแนกตามประเภทรายรับ พบว่า โครงสร้างทั้งสองมิติมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของรายรับแต่ละประเภท

เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ รายรับจากเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการมีสัดส่วนมูลค่าสูงที่สุดถึง ร้อยละ 76 ของมูลค่ารวมทั้งหมด ในขณะที่มีสัดส่วนปริมาณธุรกรรมเพียงร้อยละ 9 เท่านั้น ความไม่สมดุลดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า แม้รายรับประเภทนี้จะมีจำนวนธุรกรรมอยู่ในระดับต่ำ แต่ธุรกรรมแต่ละรายการมี มูลค่าเฉลี่ยต่อใบเสร็จสูงมาก อันเป็นผลมาจากลักษณะเฉพาะของโครงการวิจัยและสัญญาบริการวิชาการที่มักมีวงเงินขนาดใหญ่ต่อโครงการ และมีกระบวนการดำเนินงานที่ซับซ้อน ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการตรวจสอบและประมวลผลธุรกรรม

เงินบริจาคและเงินทุนการศึกษา รายรับประเภทเงินบริจาคและเงินทุนการศึกษามีสัดส่วนมูลค่าประมาณร้อยละ 13 และสัดส่วนปริมาณร้อยละ 10 ซึ่งถือว่า มีความสมดุลระหว่างมูลค่าและปริมาณมากที่สุด ในบรรดารายรับทั้งสามประเภท สะท้อนให้เห็นว่ามูลค่าเฉลี่ยต่อธุรกรรมของรายรับประเภทนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีลักษณะเฉพาะที่มักเกิดขึ้นตามช่วงเวลาที่กำหนด เช่น ช่วงพิธีมอบทุนการศึกษาประจำปี หรือช่วงการณรงศ์ระดมทุนพิเศษของมหาวิทยาลัย

รายรับอื่น ในทางตรงกันข้าม รายรับประเภทอื่นซึ่งมีปริมาณธุรกรรมสูงสุดถึงร้อยละ 80 กลับมีสัดส่วนมูลค่ารวมเพียง ร้อยละ 11 เท่านั้น ซึ่งบ่งชี้ได้อย่างชัดเจนว่าธุรกรรมในหมวดนี้ส่วนใหญ่ มีมูลค่าต่อรายการอยู่ในระดับต่ำ แต่มีความถี่สูง สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของธุรกรรมรายวันที่เกิดขึ้นในกิจกรรมประจำของมหาวิทยาลัย เช่น การชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และการรับชำระเงินค่าบริการทั่วไป ซึ่งแม้จะมีจำนวนธุรกรรมมาก แต่มูลค่าต่อรายการมักไม่สูงนัก

นัยสำคัญเชิงการบริหารความเสี่ยงทางการเงินและการกำกับดูแล

ข้อค้นพบดังกล่าวมี นัยสำคัญอย่างยิ่งในเชิงการบริหารความเสี่ยงทางการเงินและการจัดลำดับความสำคัญในการกำกับดูแล ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นสองประเด็นสำคัญ ดังนี้

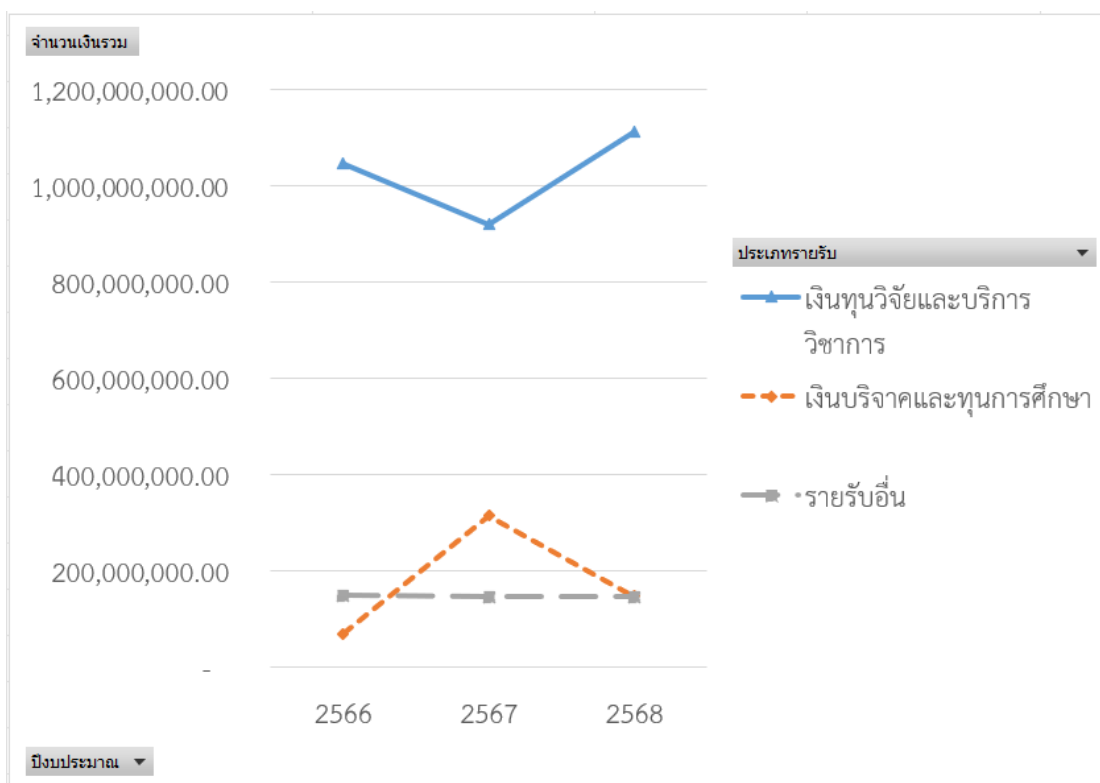
ประเด็นที่ 1 : ความเสี่ยงกระจุกตัวในรายรับจากเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ

เนื่องจากรายรับจากเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการมีสัดส่วนมูลค่าสูงถึงเกือบ สามในสี่ของมูลค่ารวมทั้งหมด ความผิดพลาดหรือความล่าช้าในการประมวลผลธุรกรรมประเภทนี้เพียงไม่กี่รายการ อาจส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินขององค์กรได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น กระบวนการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพจึงควรให้ความสำคัญกับรายรับประเภทนี้เป็นพิเศษ ทั้งในด้านความถูกต้องของข้อมูล ความครบถ้วนของเอกสารประกอบ และความทันเวลาในการดำเนินการ

ประเด็นที่ 2 : การจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับโครงสร้างมูลค่าและปริมาณ

การที่รายรับประเภทอื่นมีปริมาณธุรกรรมสูงถึงร้อยละ 80 แต่มีสัดส่วนมูลค่าเพียงร้อยละ 11 ชี้ให้เห็นว่าการจัดสรรทรัพยากรบุคคลและระบบสารสนเทศในการประมวลผลธุรกรรม ควรคำนึงถึงทั้งมิติของปริมาณและมิติของมูลค่าควบคู่กัน เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการออกใบเสร็จรับเงินในทุกประเภทรายรับมีความถูกต้อง ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพเพียงพอตามระดับความเสี่ยงที่แตกต่าง

สรุปความแตกต่างระหว่างโครงสร้างปริมาณและโครงสร้างมูลค่าของการออกใบเสร็จรับเงินที่ปรากฏในการวิเคราะห์ครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นว่า การประเมินประสิทธิภาพและความเสี่ยงทางการเงินโดยพิจารณาจากปริมาณธุรกรรมเพียงมิติเดียวนั้นไม่เพียงพอ หากแต่จำเป็นต้องพิจารณาโครงสร้างมูลค่าประกอบด้วยเสมอ เพื่อให้การบริหารจัดการทางการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความรอบด้าน แม่นยำ และสามารถรองรับความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว

ภาพที่ 16 กราฟแสดงแนวโน้มมูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตามปีงบประมาณ

จากภาพที่ 16 การวิเคราะห์แนวโน้มมูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามประเภทรายรับตลอดช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 พบว่ารายรับแต่ละประเภทมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยสามารถจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น สามกลุ่ม ตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏ ดังนี้

1. รายรับประเภทอื่น แสดงให้เห็นถึง **เสถียรภาพในเชิงมูลค่าที่โดดเด่นที่สุด** เมื่อเทียบกับรายรับทุกประเภท กล่าวคือ มูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินในประเภทนี้มีแนวโน้มคงที่ตลอดช่วงเวลาที่ศึกษา โดยไม่ปรากฏการเปลี่ยนแปลงในทิศทางใดทิศทางหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญ ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับธรรมชาติของรายรับประเภทนี้ที่ประกอบด้วยธุรกรรมจำนวนมาก แต่มีมูลค่าต่อรายการอยู่ในระดับต่ำและสม่ำเสมอ เช่น การชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และค่าบริการทั่วไปของมหาวิทยาลัย ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำในลักษณะกระจายตัวสม่ำเสมอตลอดทั้งปีงบประมาณ ส่งผลให้มูลค่ารวมมีความผันผวนน้อยและมีความสามารถในการคาดการณ์ได้สูงเมื่อเทียบกับรายรับประเภทอื่น ซึ่งถือเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการวางแผนทางการเงินและการบริหารกระแสเงินสดของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. รายรับจากเงินบริจาคและเงินทุนการศึกษามีแนวโน้มที่แสดงถึง **ความผันผวนในระดับปานกลาง** โดยมูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินปรับตัวเพิ่มขึ้นในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2567 ก่อนที่จะลดลงอย่างเห็นได้ชัดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ทั้งนี้ การลดลงอย่างฉับพลันที่ปรากฏในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีสาเหตุสำคัญที่สามารถอธิบายได้จากหลายปัจจัยประกอบกัน ได้แก่

2.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริจาคที่หันมาใช้ ช่องทางระบบ QR Code มากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งส่งผลให้การออกใบเสร็จรับเงินเปลี่ยนรูปแบบจากการออกรายบุคคลมาเป็นการออกในลักษณะยอดรวม (Summary Receipt) สำหรับผู้บริจาคที่ไม่ได้แจ้งความประสงค์ขอรับใบเสร็จรับเงิน ส่งผลให้มูลค่าที่ปรากฏในแต่ละฉบับลดลงตามไปด้วย

2.2 ผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศทางการเงินจากระบบ KKUFMIF มาสู่ระบบ ERP ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2568 ซึ่งส่งผลต่อความคล่องตัวในการดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

2.3 ข้อมูลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อาจยังอยู่ในช่วงระหว่างปี ทำให้มูลค่าสะสมยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้น การลดลงที่ปรากฏจึงอาจไม่ได้สะท้อนภาพรวมที่แท้จริงของทั้งปีงบประมาณ และควรนำข้อมูลที่ครบถ้วนมาประกอบการวิเคราะห์เพิ่มเติมก่อนการสรุปผล

3. รายรับจากเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่เป็นไปใน **ทิศทางตรงกันข้ามกับเงินบริจาคและเงินทุนการศึกษาอย่างชัดเจน** กล่าวคือ มูลค่ามีแนวโน้มลดลงในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2567 แต่กลับปรับตัวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 การเพิ่มขึ้นอย่างโดดเด่นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 นี้ อาจเป็นผลมาจากการได้รับ **ทุนวิจัยขนาดใหญ่** หรือการทำสัญญาบริการวิชาการที่มีมูลค่าสูงในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของรายรับประเภทนี้ที่มักมีมูลค่าต่อธุรกรรมสูงมากแต่มีจำนวนธุรกรรมน้อย รูปแบบการเคลื่อนไหวในลักษณะดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า รายรับประเภทเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการมี **ความผันผวนในเชิงมูลค่าค่อนข้างสูง** และมีความอ่อนไหวอย่างมีนัยสำคัญต่อการได้รับหรือสิ้นสุดโครงการวิจัยและสัญญาบริการวิชาการรายใหญ่ในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งทำให้มูลค่ารวมของรายรับประเภทนี้มีความยากในการคาดการณ์และวางแผนล่วงหน้าเมื่อเทียบกับรายรับประเภทอื่น

จำนวนเงินรวม	จำแนกประเภทรายรับ			
แยกไตรมาส	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินบริจาคและทุนการศึกษา	รายรับอื่น	รวม
2566	1,046,292,152.41	68,195,390.62	148,202,066.06	1,262,689,609.09
1	221,053,047.29	7,466,402.61	59,642,844.96	288,162,294.86
2	264,576,002.78	25,005,609.83	10,755,719.94	300,337,332.55
3	254,745,130.73	20,886,249.54	68,655,624.60	344,287,004.87
4	305,917,971.61	14,837,128.64	9,147,876.56	329,902,976.81
2567	919,370,899.49	313,390,180.90	145,803,782.83	1,378,564,863.22
1	201,237,036.36	258,537,377.50	63,804,879.83	523,579,293.69
2	202,445,004.29	11,732,299.91	8,726,558.24	222,903,862.44
3	157,565,661.32	23,733,240.24	64,380,191.46	245,679,093.02
4	358,123,197.52	19,387,263.25	8,892,153.30	386,402,614.07
2568	1,111,997,831.45	146,731,660.37	145,200,161.85	1,403,929,653.67
1	302,499,157.59	8,209,083.76	67,754,570.57	378,462,811.92
2	314,220,742.85	15,905,913.03	5,578,951.72	335,705,607.60
3	243,916,481.68	4,651,398.92	67,230,879.91	315,798,760.51
4	251,361,449.33	117,965,264.66	4,635,759.65	373,962,473.64
รวม	3,077,660,883.35	528,317,231.89	439,206,010.74	4,045,184,125.98

ภาพที่ 17 มูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตามไตรมาส

จากภาพที่ 17 แสดงมูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตามไตรมาส พบว่า รูปแบบมูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินในแต่ละประเภทรายรับมีลักษณะแตกต่างกันอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยเฉพาะและรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างกันในแต่ละประเภท โดยสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. รายรับประเภทเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ แสดงให้เห็นถึงรูปแบบเชิงฤดูกาล (Seasonal Pattern) ที่ค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ มูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินมีแนวโน้มสูงในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 3 และลดลงในไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 4 โดยรูปแบบดังกล่าวมีความสม่ำเสมอในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2567 ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า มูลค่ารายรับประเภทนี้มีความสัมพันธ์กับวงจรงบประมาณ (Budget Cycle) ของมหาวิทยาลัย กล่าวคือ การเบิกจ่ายและการรับรู้รายได้มักเกิดขึ้นในช่วงต้นและกลางปีงบประมาณเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของโครงการวิจัยและบริการวิชาการที่มีการดำเนินงานตามแผนงบประมาณที่กำหนด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่ารูปแบบมูลค่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยมูลค่าเพิ่มขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 1 – 2 ก่อนจะปรับตัวลดลงในไตรมาสที่เหลือ ซึ่งอาจเป็นผลจากการชะลอตัวของโครงการวิจัยขนาดใหญ่ หรือการปรับตัวของระบบสารสนเทศในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบ ERP

นอกจากนี้ ความผันผวนดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นว่า รายรับประเภทนี้มีความอ่อนไหวต่อปัจจัยเชิงระบบและลักษณะของโครงการ ซึ่งอาจส่งผลให้มูลค่ารายรับในแต่ละปีงบประมาณมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. รายรับประเภทเงินบริจาคและทุนการศึกษา แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าที่มีลักษณะผันผวนมากกว่ารายรับประเภทเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ โดยในช่วงปีงบประมาณ

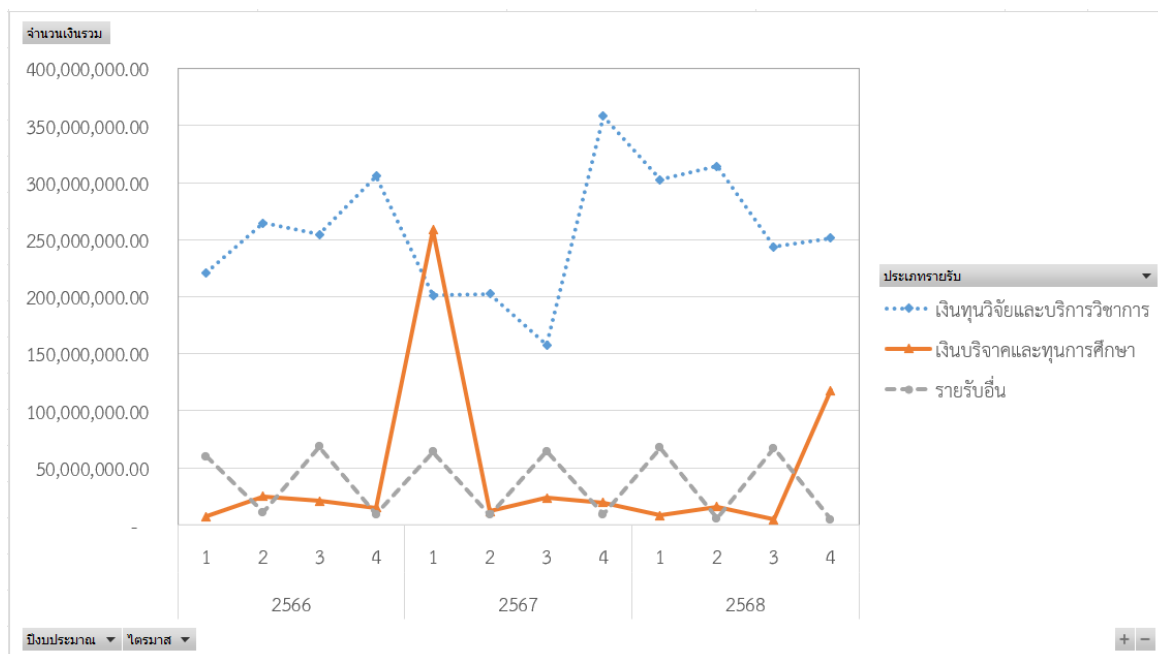
พ.ศ. 2566 – 2567 มูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก่อนที่จะลดลงอย่างมีนัยสำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ารายรับประเภทนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมและช่วงเวลาที่มีการรับบริจาคหรือสนับสนุนทุนการศึกษา ซึ่งมักเกิดขึ้นเป็นช่วง ๆ ไม่ได้มีความสม่ำเสมอเหมือนรายรับประเภทอื่น นอกจากนี้ การลดลงของมูลค่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อาจได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการรับบริจาค โดยเฉพาะการนำระบบ QR Code มาใช้ ซึ่งส่งผลให้รูปแบบการออกใบเสร็จรับเงินเปลี่ยนไปจากรายบุคคลเป็นการรวมยอดในบางกรณี จึงอาจทำให้มูลค่าที่บันทึกในระบบมีความแตกต่างจากช่วงก่อนหน้า

3. รายรับประเภทอื่น

พบว่ามูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินมีลักษณะค่อนข้างคงที่ในทุกปีงบประมาณ แม้ว่าจะมีความผันผวนเล็กน้อยในบางไตรมาส แต่โดยรวมยังอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รายรับประเภทนี้เป็นรายรับจากกิจกรรมประจำที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ค่าธรรมเนียมทั่วไป หรือบริการพื้นฐานของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีจำนวนธุรกรรมสูงแต่มีมูลค่าต่อรายการไม่มาก

จากการวิเคราะห์มูลค่ารายรับในแต่ละประเภทตามไตรมาสดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า รายรับแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะทั้งในด้านรูปแบบการเกิดธุรกรรมและความผันผวนของมูลค่า ซึ่งมีความสัมพันธ์กับลักษณะของกิจกรรมและปัจจัยเชิงระบบของมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน

ภาพที่ 18 กราฟแนวโน้มมูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินตามประเภทรายรับจำแนกตามปีงบประมาณและไตรมาส

จากภาพที่ 18 พบว่ามูลค่าการออกใบเสร็จรับเงินของรายรับประเภทเงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ รวมถึงรายรับประเภทอื่นมีแนวโน้มเคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกันในแต่ละไตรมาสของทุกปีงบประมาณที่ศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องของรูปแบบรายรับทั้งสองประเภทนี้ที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยร่วม เช่น วงจร งบประมาณและการเบิกจ่ายของภาครัฐในลักษณะเดียวกัน อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม รายรับจากเงินบริจาค และเงินทุน การศึกษาในไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2567 แสดงให้เห็นถึงความผิดปกติที่เบี่ยงเบนออกจาก รูปแบบดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีมูลค่าสูงกว่าช่วงเวลาเดียวกันของปีงบประมาณอื่นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งลักษณะเช่นนี้บ่งชี้ว่าการเพิ่มขึ้นดังกล่าวน่าจะเกิดจากเหตุการณ์เฉพาะเจาะจง เช่น การได้รับเงินบริจาค จากผู้สนับสนุนรายใหญ่หรือการมอบทุนการศึกษาในวงเงินสูงเป็นกรณีพิเศษ มากกว่าที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของรายรับประเภทนี้ ทั้งนี้ ค่าผิดปกติดังกล่าวอาจส่งผลต่อการวิเคราะห์แนวโน้ม และการพยากรณ์ รายรับในระยะต่อไป จึงควรได้รับการพิจารณาแยกออกจากรูปแบบปกติเพื่อให้การประเมิน ภาพรวมทางการเงิน มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

4.2.3 สรุปผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ (รายไตรมาส)

4.2.3.1. สรุปผลการวิเคราะห์ จากการวิเคราะห์ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามไตรมาสของปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 พบว่า ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินมีรูปแบบการกระจายตัวในลักษณะเชิงช่วงเวลา (Seasonal Pattern) อย่างชัดเจน กล่าวคือ ไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 3 มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินอยู่ในระดับสูง ขณะที่ไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 4 มีปริมาณอยู่ในระดับต่ำ

รูปแบบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณธุรกรรมทางการเงินกับวงจรกิจกรรมของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะช่วงเปิดภาคการศึกษา การลงทะเบียนเรียน และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณ

อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินลดลงในหลายไตรมาส โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 4 ซึ่งมีการลดลงในระดับสูงเมื่อเทียบกับปีงบประมาณก่อนหน้า สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศจากระบบ KKUFMIS ไปสู่ระบบ ERP ซึ่งส่งผลกระทบต่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานในช่วงระยะเริ่มต้น

นอกจากนี้ การวิเคราะห์รายไตรมาสยังชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนระบบมิได้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี แต่มีลักษณะกระจุกตัวในบางช่วงเวลา โดยเฉพาะช่วงก่อนและหลังการเริ่มใช้งานระบบใหม่ ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้ปฏิบัติงานต้องปรับตัวและเรียนรู้กระบวนการทำงานใหม่ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง

4.2.3.2. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์เห็นว่าการบริหารจัดการในเชิงช่วงเวลามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

4.2.3.2.1 การเตรียมความพร้อมก่อนการเปลี่ยนระบบ

ควรวางแผนการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่มียังปริมาณงานต่ำ (Low Season) เพื่อลดผลกระทบต่อการให้บริการและลดความเสี่ยงจากการชะงักตัวของกระบวนการทำงาน

4.2.3.2.2 การบริหารจัดการภาระงานตามช่วงเวลา

ควรวิเคราะห์และคาดการณ์ปริมาณงานในแต่ละไตรมาสล่วงหน้า เพื่อใช้ในการจัดสรรบุคลากรและทรัพยากรให้เหมาะสม โดยเฉพาะในช่วงไตรมาสที่มีปริมาณงานสูง เช่น ไตรมาสที่ 1 และ 3

4.2.3.2.3 การเสริมศักยภาพผู้ปฏิบัติงานในช่วงเปลี่ยนผ่าน

ควรจัดให้มีการอบรมหรือสนับสนุนการใช้งานระบบ ERP อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงไตรมาสแรกของการใช้งาน เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและลดระยะเวลาในการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน

2.4 การติดตามและประเมินผลรายไตรมาส

ควรกำหนดตัวชี้วัดและติดตามผลการดำเนินงานในระดับรายไตรมาสอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินแนวโน้มและตรวจสอบผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างทันทั่วถึง

4.3 การวิเคราะห์ช่องทางการรับเงินจำแนกตามปีงบประมาณ

เพื่อให้เห็นพฤติกรรมการรับชำระเงินของผู้รับบริการ ผู้วิเคราะห์ได้จำแนกปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินตามช่องทางการรับเงิน ได้แก่ เงินสด เงินโอน และช่องทางอื่น ๆ ซึ่งช่วยสะท้อนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการทำธุรกรรมทางการเงินในแต่ละปีงบประมาณ ดังแสดงในภาพที่ 19

4.3.1 ช่องทางการรับเงินจำแนกตามปีงบประมาณ

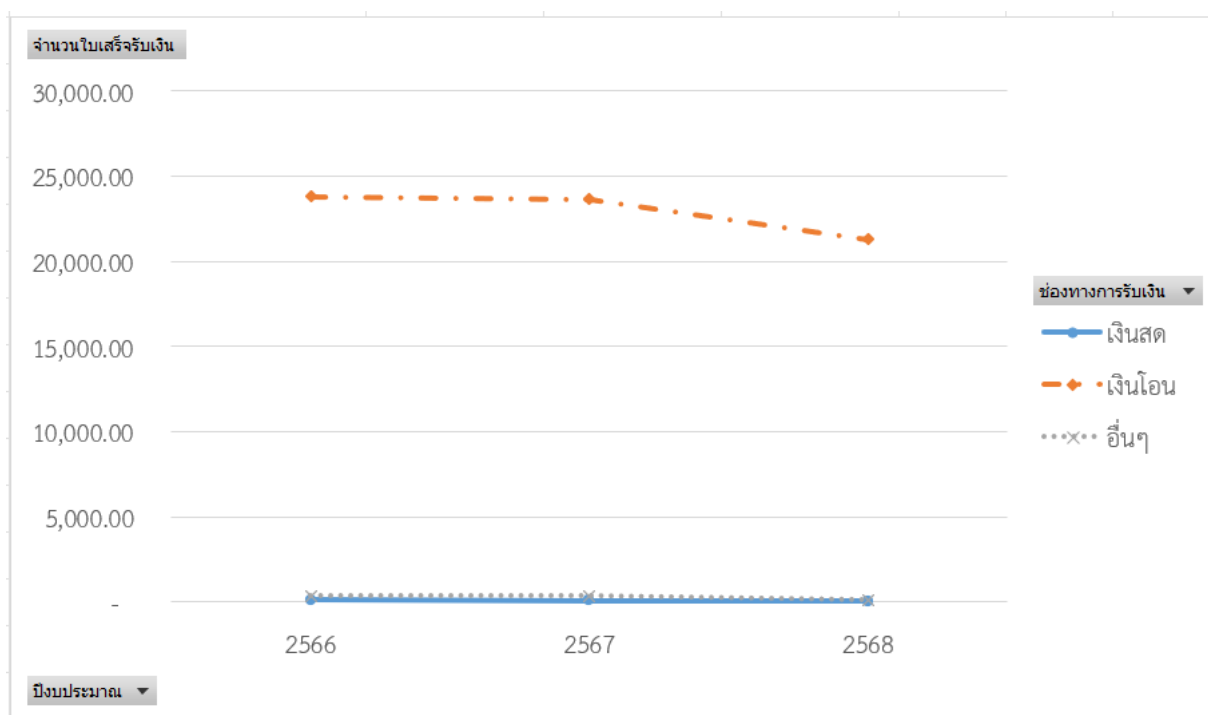
จำนวนใบเสร็จรับเงิน ตามปีงบประมาณ	จำแนกตามช่องทางการรับเงิน			รวม
	เงินสด	เงินโอน	อื่นๆ	
2566	103.00	23,827.00	354.00	24,284.00
2567	87.00	23,642.00	361.00	24,090.00
2568	41.00	21,304.00	121.00	21,466.00
รวม	231.00	68,773.00	836.00	69,840.00
ร้อยละ	0.33	98.47	1.20	100.00

ภาพที่ 19 แสดงปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินตามช่องทางการรับเงินจำแนกปีงบประมาณ

จากภาพที่ 19 พบว่าโครงสร้างปริมาณการออกใบเสร็จรับเงิน เมื่อจำแนกตามช่องทางการชำระเงิน มีความกระจุกตัวสูงอย่างเห็นได้ชัด โดยช่องทางเงินโอนครองสัดส่วนสูงถึงประมาณร้อยละ 98 ของปริมาณ ธุรกรรมทั้งหมด ในขณะที่ช่องทางเงินสดและช่องทางอื่น ๆ มีสัดส่วนรวมกันเพียงไม่ถึงร้อยละ 2 สัดส่วน ที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างช่องทางให้เห็นว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เลือกใช้ช่องทางเงินโอนเป็นวิธีการชำระเงินหลัก ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมทางการเงินในยุคดิจิทัลที่มีแนวโน้มเปลี่ยนผ่านจากการชำระเงินด้วยเงินสดไปสู่การ ทำธุรกรรมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น นอกจากนี้ลักษณะดังกล่าวยังอาจสะท้อนถึงนโยบายขององค์กร ที่ส่งเสริมหรือกำหนดให้การชำระเงินดำเนินการผ่านช่องทางเงินโอนเป็นหลัก เพื่อความสะดวกในการติดตาม และตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน ทั้งนี้ การที่ช่องทางเงินสดมีสัดส่วนต่ำมากยังช่วยลดความเสี่ยง ในการบริหาร จัดการเงินสดและลดภาระงานด้านการนับและตรวจสอบเงินสดของเจ้าหน้าที่ได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม การพึ่งพาช่องทางเงินโอนในสัดส่วนที่สูงมากเช่นนี้อาจนำมาซึ่งความเสี่ยง ด้านความต่อเนื่องของการให้บริการ ในกรณีนี้ ระบบการโอนเงินเกิดความขัดข้อง ซึ่งองค์กรควรมีแผนสำรองที่เหมาะสมรองรับไว้ด้วย

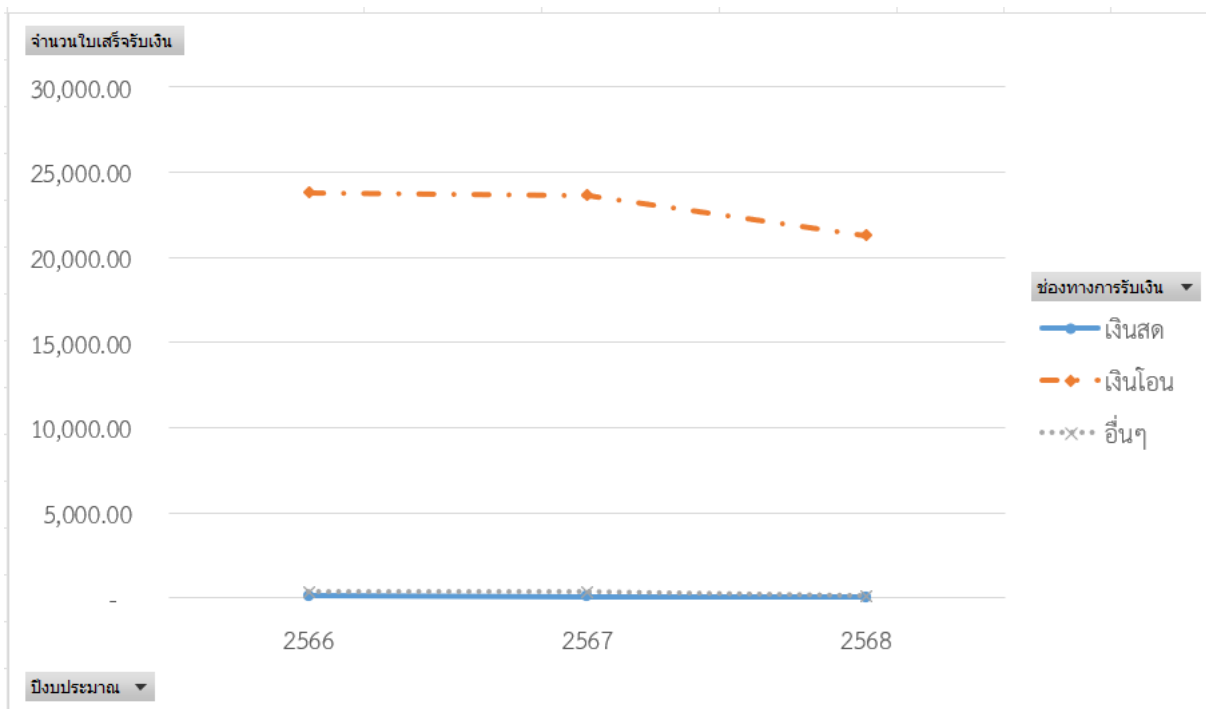
เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการรับชำระเงิน ผู้วิเคราะห์ได้นำเสนอปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามช่องทางการรับเงินในรูปแบบกราฟแนวโน้ม ซึ่งช่วยสะท้อน

ทิศทางการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างของแต่ละช่องทางในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 ได้อย่างชัดเจน ดังแสดงในภาพที่

ภาพที่ 20 กราฟแนวโน้มปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินตามช่องทางการรับเงินจำแนกปีงบประมาณ

จากภาพที่ 20 พบว่าแนวโน้มปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินของแต่ละช่องทางการชำระเงิน มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยช่องทางเงินสดและช่องทางอื่นมีปริมาณธุรกรรมที่คงที่และไม่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญตลอดช่วงปีงบประมาณที่ศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าช่องทางดังกล่าว มีฐาน ผู้ใช้งานที่จำกัดและไม่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ในทางตรงกันข้าม ช่องทางเงินโอน ซึ่งมีปริมาณธุรกรรมสูงกว่าช่องทางอื่นอย่างมากกลับแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยใน ปีงบประมาณ 2566–2567 ปริมาณลดลงในอัตราที่ค่อนข้างช้า ก่อนที่จะปรับตัวลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในปีงบประมาณ 2568 แนวโน้มดังกล่าวอาจสะท้อนถึงการลดลงของปริมาณธุรกรรมโดยรวมขององค์กรหรือ อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในนโยบายการเงิน และการจัดเก็บรายรับ ที่ส่งผลให้ธุรกรรมบางส่วนถูกรวม หรือปรับเปลี่ยนรูปแบบไป ทั้งนี้ การลดลงอย่างเห็นได้ชัดในปีงบประมาณ 2568 ควรได้รับการพิจารณา อย่างรอบคอบว่าเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ยั่งยืน หรือเป็นเพียงผลของข้อมูลที่ยังไม่ครบถ้วน เนื่องจากปีงบประมาณดังกล่าวอาจยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ซึ่งการวิเคราะห์เพิ่มเติม จะช่วยให้การวางแผน บริหารจัดการช่องทางการชำระเงินมีความแม่นยำและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 21 กราฟแนวโน้มปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินตามช่องทางการรับเงินจำแนกปีงบประมาณ

จากภาพที่ 21 พบว่าแนวโน้มปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินของแต่ละช่องทางการชำระเงิน มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยช่องทางเงินสดและช่องทางอื่นมีปริมาณธุรกรรมที่คงที่และไม่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญตลอดช่วงปีงบประมาณที่ศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าช่องทางดังกล่าว มีฐาน ผู้ใช้งานที่จำกัดและไม่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ในทางตรงกันข้าม ช่องทางเงินโอน ซึ่งมีปริมาณธุรกรรมสูงกว่าช่องทางอื่นอย่างมากกลับแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยใน ปีงบประมาณ 2566-2567 ปริมาณลดลงในอัตราที่ค่อนข้างช้า ก่อนที่จะปรับตัวลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในปีงบประมาณ 2568 แนวโน้มดังกล่าวอาจสะท้อนถึงการลดลงของปริมาณธุรกรรมโดยรวมขององค์กรหรือ อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงิน และการจัดเก็บรายรับ ที่ส่งผลให้ธุรกรรมบางส่วนถูกรวม หรือปรับเปลี่ยนรูปแบบไป ทั้งนี้ การลดลงอย่างเห็นได้ชัดในปีงบประมาณ 2568 ควรได้รับการพิจารณา อย่างรอบคอบว่าเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ยั่งยืน หรือเป็นเพียงผลของข้อมูลที่ยังไม่ครบถ้วน เนื่องจากปีงบประมาณดังกล่าวอาจยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ซึ่งการวิเคราะห์เพิ่มเติม จะช่วยให้การวางแผน บริหารจัดการช่องทางการชำระเงินมีความแม่นยำและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.3.2 สรุปผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ (ช่องทางการรับเงิน)

1 สรุปผลการวิเคราะห์จากการวิเคราะห์ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามช่องทางการรับเงิน พบว่า โครงสร้างของช่องทางการรับเงินมีลักษณะกระจุกตัวสูงอย่างชัดเจน โดยช่องทาง “เงินโอน” เป็นช่องทางหลักที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.47 ของจำนวนธุรกรรมทั้งหมด ในขณะที่ช่องทางเงินสดและช่องทางอื่นมีสัดส่วนรวมกันไม่ถึงร้อยละ 2

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางการเงินของผู้รับบริการที่มีแนวโน้มเปลี่ยนผ่านจากการใช้เงินสดไปสู่การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสังคมดิจิทัลและการพัฒนาระบบการเงินของมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ การวิเคราะห์แนวโน้มรายปีพบว่า ปริมาณธุรกรรมผ่านช่องทางเงินโอนมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มภาพรวมของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศ อย่างไรก็ตาม ช่องทางเงินโอนยังคงเป็นช่องทางหลักที่มีความสำคัญสูงต่อการดำเนินงานด้านการเงินของมหาวิทยาลัย

ในขณะที่ช่องทางเงินสดและช่องทางอื่นมีปริมาณธุรกรรมในระดับต่ำและค่อนข้างคงที่ตลอดช่วงเวลาที่ศึกษา แสดงให้เห็นถึงบทบาทที่ลดลงของช่องทางเงินสดในระบบการเงินขององค์กร

2) ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์เสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการช่องทางการรับเงิน ดังนี้

2.1 การพัฒนาระบบรองรับช่องทางเงินโอนให้มีเสถียรภาพสูง

เนื่องจากช่องทางเงินโอนเป็นช่องทางหลักของการรับเงิน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบที่เกี่ยวข้องให้มีความเสถียร ปลอดภัย และรองรับปริมาณธุรกรรมจำนวนมากได้อย่างต่อเนื่อง

2.2 การจัดทำระบบสำรอง (Backup System)

ควรมีแผนรองรับในกรณีที่ระบบการโอนเงินหรือระบบสารสนเทศเกิดปัญหา เช่น การจัดเตรียมช่องทางสำรอง หรือระบบการทำงานแบบออฟไลน์ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

2.3 การส่งเสริมช่องทางการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเหมาะสม

ควรพัฒนาระบบการเงินให้มีความสะดวก รวดเร็ว และใช้งานง่าย เพื่อสนับสนุนแนวโน้มการใช้ช่องทางดิจิทัล พร้อมทั้งควบคุมความถูกต้องของข้อมูลและการออกใบเสร็จรับเงิน

2.4 การติดตามและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง

ควรมีการติดตามข้อมูลเชิงสถิติของช่องทางการรับเงินในแต่ละช่วงเวลา เพื่อใช้ในการวางแผนและปรับปรุงระบบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับบริการ

บทที่ 5

สรุปผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามช่องทางการรับเงิน พบว่าโครงสร้างของช่องทางการรับเงินมีลักษณะกระจุกตัวสูงอย่างชัดเจน โดยช่องทาง “เงินโอน” เป็นช่องทางหลักที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.47 ของจำนวนธุรกรรมทั้งหมด ในขณะที่ช่องทางเงินสดและช่องทางอื่นมีสัดส่วนรวมกันไม่ถึงร้อยละ 2 ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการชำระเงินของผู้รับบริการที่มีแนวโน้มเปลี่ยนผ่านจากการใช้เงินสดไปสู่การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสังคมดิจิทัลและการพัฒนาระบบการชำระเงินของมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ การวิเคราะห์แนวโน้มรายปีพบว่า ปริมาณธุรกรรมผ่านช่องทางเงินโอนมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มภาพรวมของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศ อย่างไรก็ตาม ช่องทางเงินโอนยังคงเป็นช่องทางหลักที่มีความสำคัญสูงต่อการดำเนินงานด้านการเงินของมหาวิทยาลัย ในขณะที่ช่องทางเงินสดและช่องทางอื่นมีปริมาณธุรกรรมในระดับต่ำและค่อนข้างคงที่ตลอดช่วงเวลาที่ศึกษา แสดงให้เห็นถึงบทบาทที่ลดลงของช่องทางเงินสดในระบบการชำระเงินขององค์กร

5.2) ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์เสนอแนะทางในการพัฒนาการบริหารจัดการช่องทางการรับเงิน ดังนี้

5.2.1 การพัฒนาระบบรองรับช่องทางเงินโอนให้มีเสถียรภาพสูง
เนื่องจากช่องทางเงินโอนเป็นช่องทางหลักของการรับเงิน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบที่เกี่ยวข้องให้มีความเสถียร ปลอดภัย และรองรับปริมาณธุรกรรมจำนวนมากได้อย่างต่อเนื่อง

5.2.2 การจัดทำระบบสำรอง (Backup System)

ควรมีแผนรองรับในกรณีที่ระบบการโอนเงินหรือระบบสารสนเทศเกิดปัญหา เช่น การจัดเตรียมช่องทางสำรอง หรือระบบการทำงานแบบออฟไลน์ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

5.2.3 การส่งเสริมช่องทางการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเหมาะสม

ควรพัฒนาระบบการชำระเงินให้มีความสะดวก รวดเร็ว และใช้งานง่าย เพื่อสนับสนุนแนวโน้มการใช้ช่องทางดิจิทัล พร้อมทั้งควบคุมความถูกต้องของข้อมูลและการออกใบเสร็จรับเงิน

5.2.4 การติดตามและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง

ควรมีการติดตามข้อมูลเชิงสถิติของช่องทางการรับเงินในแต่ละช่วงเวลา เพื่อใช้ในการวางแผนและปรับปรุงระบบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับบริการ

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). การวิเคราะห์เชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิกิพีเดีย. (2569). การวิเคราะห์. ใน วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2569, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/การวิเคราะห์>
- วิกิพีเดีย. (2569). การวิเคราะห์ข้อมูล. ใน วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2569, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/การวิเคราะห์ข้อมูล>
- เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์. (2554). เทคนิคการเขียนผลงานวิเคราะห์: เอกสารประกอบการข้อกำหนดตำแหน่งที่สูงขึ้นเป็นผู้ชำนาญการ ผู้ชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ของข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน ในสถาบันอุดมศึกษา (ISBN 978-616-223-062-2). ศูนย์ผลิตเอกสาร สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสถียร คามีสักดิ์. (2554). การทำงานเชิงวิเคราะห์ของข้าราชการประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ เชี่ยวชาญเฉพาะ และพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ (ฉบับเร่งรัด พ.ศ. 2554). ศูนย์การพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อภิญา ดวงภักดี. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนทรัพยากร: กรณีศึกษาบริษัทผลิตไม้ยางพาราแปรรูปในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุราภรณ์ รักมิตร และ ชูติภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์. (2567). เครื่องมือในการวิเคราะห์ความมั่นคงทางการเงิน. *วารสารสหวิทยาการและความยั่งยืนปริทรรศน์ไทย*, 13(1), 172–183.
- ประสูติ ช้างสีสุก และ ชูติภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์. (2567). สมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 14(3), 1–15.
- อุบลวรรณ ขุนทอง, ศิริเดช คำสุพรหม, และ นพพร ศรีวรวีโล. (2557). ปัจจัยความสำเร็จของการใช้ระบบการวางแผนทรัพยากรองค์กรด้านการบัญชีและการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในองค์กรธุรกิจไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 28(86), 296–310.
- Kornkanok Nuankhum, Kornchai Phornlaphatrachakorn, Saithip Jannopat, & Kulwadee Lim-U-Sanno. (2024). Accounting governance practices and financial reporting quality: An empirical investigation of listed firms in Thailand. *Rajapark Journal*, 18(59), 250–265.
- วิชุดา นาคเถื่อน, พิศมัย จารุจิตติพันธ์, และ เกียรติชัย วีระญาณนนท์. (2566). การศึกษาผลการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย. *วารสารศิลปการจัดการ*, 7(4), 1644–1662.
- Supapan Saithong-in, Kornchai Phornlaphatrachakorn, & Saranya Raksong. (2018). Factors influencing management accounting information system capability:

Empirical evidence from beverage businesses in Thailand. *Christian University of Thailand Journal*, 24(4), 503–518.

Chawiang Wongjinda, Worapan Ratanasongtham, & Nunmanus Homphian. (2023). The causal relationship model of continuing accounting professional development and technology adaptation affecting accounting software package usage skill. *Journal of Business, Economics and Communications*, 18(2), 15–30.

Teekhatat Thongkul. (2025). Accountants' perspectives on essential skills for digital accountants that enhance operational performance of SMEs. *Executive Journal*, 45(1), 19–30.

ภาคผนวก

ตัวอย่างข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์

1	วันที่รับเงิน	เลขที่ใบเสร็จรับเงิน	ปีงบประมาณ	month	เดือน	ไตรมาส	จำนวนเงิน	ประเภทรายรับ	ช่องทางการรับเงิน
2	01/10/2565	6510PMH026373	2566	10	ต.ค.	1	4,365.00	รายรับอื่น	เงินโอน
3	01/10/2565	6510PMH026374	2566	10	ต.ค.	1	50.00	รายรับอื่น	เงินโอน
4	02/10/2565	6510PMH026375	2566	10	ต.ค.	1	50.00	รายรับอื่น	เงินโอน
5	02/10/2565	6510PMH026376	2566	10	ต.ค.	1	4,365.00	รายรับอื่น	เงินโอน
6	03/10/2565	7942/3970501	2566	10	ต.ค.	1	665,000.00	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินโอน
7	03/10/2565	7942/3970502	2566	10	ต.ค.	1	30,000.00	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินโอน
8	03/10/2565	7942/3970503	2566	10	ต.ค.	1	10,000.00	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินโอน
9	03/10/2565	7942/3970504	2566	10	ต.ค.	1	10,000.00	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินโอน
10	03/10/2565	7942/3970505	2566	10	ต.ค.	1	15,000.00	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินโอน
11	03/10/2565	7942/3970506	2566	10	ต.ค.	1	13,000.00	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินโอน
12	03/10/2565	7942/3970507	2566	10	ต.ค.	1	13,000.00	เงินทุนวิจัยและบริการวิชาการ	เงินโอน

ตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลการหาผลรวมจำนวนใบเสร็จรับเงินตามปีงบประมาณ

	A	B
1		
2		
3	Row Labels	Count of เลขที่ใบเสร็จรับเงิน
4	2566	24,284
5	2567	24,090
6	2568	21,466
7	Grand Total	69,840

ประวัติผู้วิเคราะห์

ชื่อ-สกุล	นางสาวปริญญ์ แสงศรีเรือง
วันเดือนปีเกิด	26 พฤษภาคม พ.ศ. 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	หมู่บ้านเดชะริช เลขที่ 345/108 ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000
สถานที่ทำงาน	กองคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพัฒนชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น 2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษา ขอนแก่น 3. บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการเงินและบัญชี